

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—No. 696.

CHICAGO, ILL., 13. januarja (January 13th), 1921.

LETO—VOL. XVI.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

RAZLAŠČENI IN RAZLAŠTITELJI.

Čudno logiko rabijo naši nasprotniki, kadar se jim zdi potrebno napasti programatične zahteve socialistične stranke in pobijati socializem vobče. Venerer povdarjajo, da sprememba privatne lastnine proizvodjalnih in distributivnih sredstev v kolektivistično oziroma razlaščenje kapitalistov kakor zahtevajo socialisti, pomeni "tatvino". In socialisti da vsled tega "priporočajo tatvino".

Kako modro! Za ljudi, kateri imajo 365 dni v letu možgane na počitnicah, in kateri obenem mrzijo socialiste, a ne vedo zakaj, je taka trditev mastna klobasa, češ: Aha, zdaj vas pa imamo! Vi socialisti bi radi oropali kapitaliste njih lastnine! Vi zastopate tatvino!

Vredno je spregovoriti o tem par besed. Kaj so proizvodjalna in distributivna sredstva? Zemlja, rudniki, premogokopi, tovarne, stroji, orodje itd. so proizvodjalna sredstva; železnice, parobrodi itd. so pa distributivna sredstva. Denar samoobsebi ni kapital; denar le predstavlja fakični kapital, bodisi surovi materijal: zemljo, rudo, les, itd., ali pa izgotovljeno, rabno blago, dobrine.

Kako je pa kapitalist prišel do kapitala? Na kakšen način si je kapitalist prisvojil proizvodjalna sredstva? Kdor študira zgodovino kapitalizma in pa razvoj modernega industrializma, lahko odgovori na to vprašanje. Gospodujoči sloji so jemali drug drugemu in po staro- in srednjeveških nazorih je bilo to popolnoma pravično, po človeškem in "modernem" pravu tudi. Zgodovina kapitalizma je zgodovina nasilnega razlaščenja drugih, pa naj to zgodovinarji olepšajo, kolikoren hočejo.

Pojdimo dalje. Kapitalist danes poseduje rudnik. On ali bivši lastnik je našel rudo; ograbil je dotično parcelo daleč na široko, kolikor se mu je zahotelo in rekel: To je moje. Seveda, po starem pravu je to pravično! Toda ruda sama na sebi je mrtev kapital in brez koristi, dokler leži v zemlji nedotaknjeno. Kapitalist, oziroma lastnik rude bi gladu umrl poleg vseh milijonov vrednosti svoje lastnine, ako bi ne bilo neposestnikov — proletarcev — delavcev, ki so voljni dvigati rudo na površje. Ruda zadobi svojo vrednost šele tedaj, ko je izkopana in spravljena na površje. Z drugimi besedami: delavec in samo delavec šele pretvori rudo v fakični kapital in ji da pravo vrednost. Kapitalist najame delavce, da zanj kopljejo rudo, zgradi topilnice, kjer zopet delavce spremeni rudo v kovino; zgradi tvor-

nice, kjer zopet delavce izdeluje iz kovine razne uporabne predmete; gradi železnico, katera prevaža rudo in izgotovljen produkt naprej. Kapitalist res založi denar. Toda denar predstavlja kapital, katerega je delavec vzel iz zemlje. Ruda sama na sebi, kakor smo rekli, ni vredna nič, dokler leži v zemlji. Naj kapitalist poseduje rudnine celega sveta, revež je, če se rudnine nihče ne dotakne. Delavce šele, delovna sila je edini faktor, kateri stvarja rabni kapital in vse bogastvo. Kaj pa imajo delavci od tega? Le majčken, majčken del tistega, kar ustvarjajo. Za uporabo svoje magične delovne, bogastvo tvorne sile, brez katere je ves kapital mrtva stvar, obdržijo le majhno drobtinico, recimo dve desetini svojega produkta v obliki plače ali mezde. Ostalih osem desetini dobi kapitalist, ne da bi za las vrednosti kaj produciral. Kapitalist vzame delavcu osem desetini vsega produkta le zato, pravi, ker je proizvodjalno sredstvo; rudnik, tovarna, mašina itd. je njegova in samo njegova lastnina.

Tako torej vidimo, da se pod privilegijem privatne lastnine proizvodjalnih sredstev izvršuje največje sistematično razlaščenje, kar jih more človek misliti. Današnji mezdni sistem proizvodjanja ni nič drugega, kakor nepretrgano razlaščenje, katerega izvršuje kapitalist nad delavcem. Seveda, kapitalistična pamet, ki se še vedno drži starega, barbarkega nazora, ne more tega zapopasti. Ta nazor je star, kolikor je stara privatna lastnina, le forme so spremenjene. Tako na primer je lastnik v starih časih — in še nekaj nad 50 leti v Ameriki — kupil delavca z vsem njegovim telesom; delavec (suženj) je bil njegova lastnina ravno tako kakor konj ali klobuk; hranil ga je in oblačil, a če se mu je poljubilo, ga je tudi ubil. Danes kapitalist ne more več kupiti delavca telesno, pač pa kupi njegovo delovno silo. Ker pa sta delavec in njegova delovna sila neločljiva, tedaj kapitalist z delovno silo kupi tudi delavca, dasiravno se mnogi delavce tega ne zaveda. Kaj je torej razlike? In kakor je bila svoječasnno telesna sužnost nekaj kar mora biti, tako se smatra danes mezdna sužnost nekaj takega, kar mora biti in ostati na večne čase. To je tisti barbarski nazor, kateri še vedno "pana" delavce, da si drugače ne morejo predstavljati sistema, — da mislijo, da tako mora biti — da smatrajo kapitaliste za svoje dobrotnike, ki jim dajejo zaslužek in da bi brez njih ne mogli živeti. Po tem nazoru je eden človek več kot drugi;

eden sme celo življenje biti v brezdelju, a drugi mora zanj delati — in vse to vsled privilegija privatne lastnine proizvodjalnih sredstev, ki mora biti sveta in nedotaknjena.

Ponavljamo še enkrat in na kratko:

Privatna lastnina vseh proizvodjalnih in distributivnih sredstev temelji na krivici, na razlaščenju. Pridobljena je nasilnim potom. Po naravnem pravu, ki je temelj modernega človekoljubnega nazora, nima noben človek pravice nad življenjem drugega človeka. Moderni industrializem, ki je vedno večji in popolnejši faktor v proizvodjanju potrebščin, je priklenil delavca na mašino, tako da je današnji delavec živ privešek mašine. Ker pa kapitalist poseduje mašino in ostala proizvodjalna sredstva, poseduje konsekvantno tudi delavca. S tem, da je delavec mezdni suženj, je obenem tudi njegovo življenje popolnoma odvisno od kapitalista. Kapital sam na sebi je mrtev, dokler ga delavec ne preobrazí v raben produkt; vsled tega je delavec edin stvarnik vsega bogastva in pospešitelj kulture. Po vsej pravici torej vse bogastvo, ves kapital, narumni in producirani spada fistim, ki ga preobrazujejo in ustvarjajo. Dokler pa delavec tega nima, je razlaščen za plod svoje delovne sile.

Ali se sme torej razlaščenje kapitalistov smatrati za tatvino? Ako ti nekdo vzame suknjo in ti skočiš za njim in mu jo vzameš nazaj — kdo je tat, ti ali on? Ravno na ta način se produktivnemu ljudstvu odvzame njegove pravice, ali je potem tatvina, če delavstvo zahteva nazaj, kar je bilo njemu vzeto? S preobratom privatne lastnine v kolektivistično bo šele poravnana tisočletna krivica, ki se je zgodila produktivnim slojem; ljudstvo bo dobilo nazaj kar mu gre po naravnem pravu. Proizvodjalna sredstva — zemlja, rudnik, premogokopi, tovarne, mašine itd. — bodo skupna last vseh ljudi. Bodoči človek ne bo rekel: To je moje — temveč: To je naše, nas vseh. S kolektivistično lastnino, ki pomeni socializacijo lastnine, in socialistični način proizvodjanja, nastopi šele pravo blagostanje človeštva.

V interesu vsakega delavca torej je, da deluje za razlastitev kapitalistov. Z drugimi besedami: boriti se mora v socialističnih vrstah.

Newyorška legislatura ima zopet predlogo za izključitev socialističnih članov zbornice. To je že tretji poizkus v teku enega leta. Reakcionarna večina zbornice je prvič izključila vse socialistične poslance in drugič dva. Sedanje resolucije se glase za izključenje vseh socialističnih zastopnikov. Ob enem so predloženi načrti, ki bi onemogočali socialistični stranki v New Yorku propagandistično delovanje. Socialistična stranka v mestu New York je močna, medtem ko je dežela reakcionarna, oziroma zastopniki v legislaturi iz dežele so najlojalnejši hlapeči kapitalističnih interesov. Boj proti socialistom v New Yorku nudi stranki bogat material za njeno propagando, kajti ravno izključitve njenih poslancev in druge restrikcije so pridobile socialistom v New Yorku veliko novih pristašev.

Zakaj ni Amerika socialistična.

Sodrug Henri De Man je objavil v "Le Peuple", uradnem dnevniku socialistične stranke v Bruslju, Belgija, članek "Zakaj ni Amerika socialistična". Iz tega članka je razvidno, da pozna sodrug De Man prav dobro ameriške gospodarske razmere in psihologijo ameriškega ljudstva, ker temelje njegova izvajanja na zgodovinskem procesu ameriškega gospodarskega razvoja, ki je edino merilo za odgovor, zakaj Amerika ni socialistična. Sodrug De Man je bil pred časom v Ameriki, kjer je dobil svoje vtise.

Njegov članek se glasi:

"Če bi bili nekateri zagovorniki materialističnega naziranja zgodovine, kot jo je zagovarjal Karl Marks v pravem, bi imele Zedinjene države danes najjačje, ujedinjeno in najbolj razvito delavsko gibanje na svetu, in socialistična doba bi morala biti na površju. To bi morala biti posledica, če bi bilo resnično, da se razvijata napredek socializma in industrijalni razvoj neizogibno, avtomatično drug z drugim, paralelno.

Zedinjene države dokazujejo, da je ta dogma napačna. Zedinjene države so brezdvomno dežela, kjer je dosegel kapitalizem najvišjo stopnjo svojega razvoja. Tehnika za proizvodnjo je tukaj najpopolnejša; koncentracija industrijalne kontrole je največja; tudi agrikultura je industrijalno organizirana in prekaša daleč evropsko industrijo in agrikulturo. Vzlic temu je malo kje drugje na svetu dežela, kjer bi bilo vpeljanje socialističnega režima, kakor izgleda, manj verjetno, kakor v Zedinjenih državah.

Delavsko gibanje je močno razdeljeno in velika večina organiziranega delavstva sprejema kapitalistični režim brez kakega pomisleka. Socializem priznava le majhna manjšina. Kapitalizem je tako vsegamogočen, da bi evropska revolucija vplivala nanj kakor je vplivala francoska revolucija pred 130 leti na Anglijo. Stric Sam, zasledujoč vzore John Bulla (Anglijo) izza prejšnjih časov, bi zalagal evropsko reakcijo z denarjem in municijo. Del delavskega razreda v Ameriki bi proti temu brezdvomno protestiral; ali izdatnost takega protesta bi bila zelo dvomljiva, ker je ameriški kapitalizem za eno generacijo pred evropskim kapitalizmom, kakor je ameriško delavstvo eno generacijo za svojimi evropskimi brati.

Ta neverjetna a resnična situacija pa ni slučajna. Raztolmačena je v zgodovinskih in duševnih vzrokih, spojenih s posebnim razvojem kapitalizma v Severni Ameriki. Če hočemo raztolmačiti relativno slabost ameriškega delavskega gibanja, moramo priznati pred vsem vzroke, in ti so dvojni. Ti vzroki so: prvič velika množina tujezemskih naseljencev med ameriški delavskim razredom; drugič možnost ali prilike, ki so se še do pred nedavno nudile delavcu, da se poda na zapad in postane samostojen.

V Zedinjenih državah sta dva delavska razreda; eken ki je izobražen in strokovno izurjen in po več-

ni domorodec ter se je bil vstanju vsled svojih strokovnih unij, katerim pripada, obdržati — v primeri z velikansko večino strokovno neizurjenih delavcev — na površju kot boljši razred; in navadni delavci brez strokovnega znanja, največ tujezemci, ki so v očeh ameriških kapitalistov vsled svojega neznanja angleškega jezika, vsled nizkega življenskega standarda, vsled pomanjkanja političnih pravic in skoraj popolne izključitve od aristokratskih obrtnih unij, najidealnejša rezervna armada delavcev. — Eksistiranje tega nižjega sloja delavcev, ki se vsled nepretrganega dotoka novih množic iz inozemstva vedno osvežuje, je vzrok, da ameriški proletarijat ne napreduje tako kakor v Evropi. To omogočuje prihodnji generaciji, ki je tukaj rojena, da si pridobi posebno pozicijo in se višje pospne v industrialni hierarhiji.

In še več. Do sedaj je bil za ameriške proletarce, da se pospno iz svojega razreda, še en izhod. Ta izhod se je začel zadnje čase zapirati, a pred kratkim je bil še odprt na stežaj. To je izhod je bil odprt za naseljence na Zapadu. Kar se je smatralo do zadnjega stoletja v Zedinjenih državah za mejo, nima s političnimi mejami, ki jih poznamo v Evropi, nobene sorodnosti. Bil je to pas, ki se je neprenehoma raztezal in odmikal proti Zapadu, toda vedno v mejah dežele. Označevali so te meje vpadi belih ljudi — naseljencev — v domene indijanskih rodov in v pustinje.

Splošna meja se je bila v teku zadnjega stoletja polagoma pomaknila od Mississippi Valley doli proti pacifičnemu obrežju, in je postala za oblikovanje narodne psihologije in njene literature v družabni zgodovini Zedinjenih držav uplivno odločujoč faktor.

Brez te meje bi bil dobil razredni boj v Ameriki brezdvomno drugačno obliko. Če ne bi bilo radi tega rešilnega ventila, bi bilo delavsko gibanje v Ameriki mnogo naprednejše kakor je. Ta meja je magično in neprenehoma vlekla k sebi iz delavskih vrst najagilnejše in najinteligentnejše delavce.

In tako dolgo, dokler je bila ta meja neizčrpna, dokler je bilo tu pustinje in nedotaknjene zemlje, na katero je bilo naseljevanje mogoče, je bil proletarijat v evropskem smislu nemogoč. Kdorkoli je občutil železno peto industrialnega despotizma, se jo je enostavno otresel na ta način, da je vrgel svoje reči na rame in je odšel, kjer se mu je obetalo bolje. Priseljenci na Zapadu so na ta način dobili, če že ne bogastva, pa vsaj neodvisnost. Življenje pionirskega farmarja, rudarja ali prospektorja sicer ni bilo postlano z rožicami, toda ravno to so bile kakovosti življenja, ki so vabila k sebi ljudi, ki bi bili sicer neustrašeni bojevniki in voditelji delavskega gibanja.

V zadnjih letih se je vse to izpremenilo. Kapitalistična konkurenca se ni završila z demokratizacijo bogastva, temveč z monopolom. Priprosto ljudstvo ali srednji sloji ali razred, je v času progresivne dobe, ki je bila poznana pod Rooseveltovo vlado in v prvih letih Wilsonovega uradovanja, proti tustom

rebeliral. Nekaj začasnih in delnih zmag je bilo dobljenih, toda v načelu je sledil vedno poraz, ki je bil neizogiben. Vojna, pravijo, je rodila 18 tisoč novih milijonarjev, ali zato je podvrženo obubožanju nad 80 milijonov ljudi. Trusti in velebanke, ki jih zalagajo, so danes jačji, kot so bili kedaj poprej. In ameriško delavstvo nima nobenih sredstev, da se izkoplje iz teh razmer. Danes se nahaja v takem stanju, kakor delavstvo Evrope. Resnični razredni boj je vsled tega pred durmi. Radi spoznavanja teh dejstev, so postale v zadnjih dveh letih narodne doktrine, prepričanje in moralno ravnotežje bolj nestanovitne kakor kedaj poprej izza vojne z Jugom. Demokratične vrste srednjega stanu so zdrobljene in demoralizirane. Wilsonovi idealistični pridigarji diskreditirani. Ameriška federacija dela je prisiljena proti svoji lastni volji organizirati strokovno neizurjene delavce. Vsled preplašenosti se posedujoči sloji zatekajo za pomoč k ekstremnim reakcionarnim dejanjem. Ustavna svoboda se zatira in na žrtveniku kapitalističnega strahu pred svojo lastno krizo, se darujejo svobodne tradicije, ki si jih je pridobil narod z revolucijo. Delavci in farmarji se družijo v politični organizaciji za politično akcijo, združujoči se na kolektivističnem programu. Socialistična stranka dobiva vzlic svoji zavoženosti in razdvajanju čimdalje večjo moč. To so najodločilnejši mejniki prehodne dobe iz dobe buržvazne demokracije v proletarski razredni boj v Ameriki.

In celo danes bi bil ta razredni boj v Ameriki mnogo bolj podoben enakim bojem v Evropi, če ne bi bila zgodovinska dednost ameriških razmer taka, kakor sem jo opisal odzgoraj.

Ali v enem oziru imajo ameriški delavski razredi in socialisti prednost pred evropskimi delavci. Medtem ko je probuja za razredno zavednost in solidarnost med ameriški industrijalnimi delavci zadrževana vsled razmer, ki sem jih navedel, postaja ta zavednost med farmarji mnogo večja, kot pa je slučaj v Evropi. Delavsko gibanje v Ameriki bo našlo bržčas jakega zaveznika v tistih vrstah, ki tvorijo v evropski družbi najjačo reakcijo — to je kmetško ljudstvo."

Ivan Molek:

Begunka.

V palačah, templih,
kjer njeni se blišče oltarji,
je najti ni . . .

Pobegnili iz templev je,
kjer proklamirali
ljubezen so v imenu Krista
ljudje-zveri.

Trepečejo vam črna srca, prav!
Naj strah z vami spi:
Begunka še živi!
Umrli ni . . . umre nikdar.
Ime ji je Pravica.

Postanek in razvoj zakona in vlade.

Po Walterju Clarku priredil J. M.

Materijalistično pojmovanje zgodovine je zdaj v splošnem že priznано kot pravilno. V luči tega pojmovanja ali naziranja so vse vojne nastale iz gospodarskih vzrokov, ki so veljali za primitivni, divjaški rod ravno tako kakor veljajo še danes za moderno državo.

Prvi zakoni barbarskega človeka so se smatrali, da prihajajo naravnost od bogov. Glavar prvotne rodbinske organizacije, ki je bil navadno tudi duhovnik, je enostavno predpisal, češ tako zahteva božanstvo. To je bilo potrebno, kajti drugače se ne bi bili barbari pokorili zakonu. Pozneje se je ljudem povedalo, da so bogovi poslali na svet svojega posebnega poslanca s pooblastilom, da daje ljudem zakone. Tak božji poslanec je bil Mojzes, Solon, Likurg in drugi. V stari Šparti so morali ljudje priseči, da bodo spoštovali postave toliko časa, dokler se božanski Likurg zopet ne vrne na svet — in seveda vrnil se ni nikdar. Blackstone na Angleškem je rekel, da je izvor mnogih starih angleških zakonov tako nerazumljiv, kakor da izvirajo iz starega Egipta, v resnici so pa te postave skovali sodniki sami takrat, ko še ni bilo postavodajnih zbornic. Ti sodniki so pa bili skoraj izjemno katoliški škofje in župniki, ki so vladali absolutno do časov reformacije.

Zakoni so odsev sodobnih razmer kakor ljudje in sploh vsa živa bitja. Vsaka dežela in vsaka doba ima zakone po svojih ekonomskih razmerah in življenjskih pogojih. Vse se preminja. Geološke in klimatične spremembe na zemlji so nešteto krat spremenile življenjske pogoje in socialne razmere, na temelju katerih se razvija človeška družba. Človek sam se izpreminja. Vsaka doba prinese nov način življenjskih sredstev in metode obrambe in človek se mora prilagoditi tem načinoma in metodam.

Gospodar rodbine je bil prvi zakonodajalec; on je položil postave za svoje otroke in vse ostale, ki so bili v rodovini. Skupina krvnih sorodnikov je bila prva organizacija človeka, prva socialna enota in prva država. Še pri Rimljanih, ki so že imeli politično državo, je imel družinski oče oblast, da je lahko s smrtjo kaznoval člana svoje družine. Ta sistem družinske vlade se imenuje patrijarhalni sistem in sledovi tega sistema se še danes najdejo pri gotovih zaostalih narodih. Nasledstvo turškega prestola je tudi patrijarhalno; sultan je najstarejši živeči naslednik ustanovitelja dinastije.

Ko so družine narasle, so se razdelile v več sorodniških organizacij, ki so tvorile rod. Zgodovina nam pove — kolikor nam sploh more povedati o tem — da so rodovinske organizacije volile skupnega glavarja — véasi tudi po dva — ki je bil obenem veliki duhoven; imele so tudi zborovanja pod nebom, kjer so se sprejemali in izpreminjali zakoni. To je bila prva organizirana vlada, ki je pa bila socialna, ne politična. Glavar pa ni bil gospodar polja, živine in drugega imetja, temveč je bila vsa

organizacija gospodar. To je bil rodovinski komunizem. Te vrste socialna organizacija obstoji še danes med barbarskimi rodovi v Afriki, Aziji in na pacifičnih otokih.

V Rusiji je do revolucije bil "mir", to je občina gospodar zemlje kolikor je ni ugrabil car in njegova aristokracija. Sovjetska revolucija je vzela zemljo carju in plemenitašem, ni pa vzela zemlje "mirom". Na Angleškem je še pred nekaj stoletji obstajala oblika komunističnega posedovanja zemlje pod imenom "public commons". Revolucija v 17. stoletju je bila večinoma posledica ugrabljenja teh zemljišč, ki so jih baroni in grofje vzeli občinam. Enak proces vidimo v zgodovini Rimljanov. Revolucija v 17. stoletju je bila večinoma posledica ugrabljenja teh zemljišč, ki so jih baroni in grofje vzeli občinam. Enak proces vidimo v zgodovini Rimljanov. Revolucija, s katero so poskusili grahoveci, je imela namen, vzeti zemljo patricijem in jo dati nazaj ljudstvu.

Ko so barbarske družine opustile nomadsko življenje (življenje loveev, ki so večno selili iz kraja v kraj za divjačino) in ko se je pojavila živinoreja in prvo kmetovalstvo, so se spremenile tudi nazori o lastnini. Čreda živine je še lahko bila lastnina rodovinske komune, toda z obdelovanjem polja je prišla zasebna lastnina zemlje. Poljedelec je zahteval svoj kos zemlje, da je lahko vzel sadove svojega individualnega dela. Tedaj so se pojavili prvi razredni boji med onimi, ki so posedovali njive in onimi, ki so imeli le čredo brez zemlje. Ta boj omenja biblija v pravljici o Abelju in Kajnu. Prehodna doba iz rodovinskega komunizma v politično državo s privatnim lastništvom zemlje je bila polna takih bojev.

Biblija pripoveduje, da je Mojzes dal zakon, da se zemlja ponovno deli vsakih petdeset let. To pa ni bilo samo pri Judih, temveč pri vseh narodih. Stari klinopisi, ki so jih našli v razvalinah Asurja in Babilona, tudi vsebujejo naredbe vladarjev za večkratno delitev zemlje. Rimski vojskovodja Julij Cezar je videl pri starih Germanih navado, da so delili polja vsako leto. Tacit je pa našel 150 let kasneje, da Nemei niso več delili zemlje; komunistična polja so že postala stalna privatna lastnina.

V vojnah med nomadskimi barbari niso jemali ujetnikov izvzemši žensk. Moški, ki ni pobegnil, je bil ubit. V svetem pismu čitamo (I. Samuel, 15, 3), da je Bog ukazal Izraelu poklati vse moške, žene in otroke premaganega sovražnika. Ali pozneje, ko je postala zemlja privatna lastnina, so ujetnikom pustili življenje in jih vposlili pri delu na polju. Tako so se pojavili prvi sužnji.

Obdelovanje polja je prisililo barbarske rodove, da so se stalno naselili v gotovih krajih in pričeli graditi stalna bivališča. Najrajši so si izbrali rodovitne doline in ravnine blizu reke. Na ta način so prišle prve primitivno civilizirane države v Mezopotamiji med rekama Tigris in Evfrat ter ob reki Nil v Egiptu, v Indiji itd. Med stalno naseljenimi rodovi v krajih z različnimi pridelki in izdelki ter

različne klime se je pričelo izmenjavanje najprvo blago za blago in potem za denar. Nastal je zakon trgovine.

Z naraščanjem ljudstev je prišla potreba močne centralne vlade, ki je imela skrbeti, da je bilo sorodno ljudstvo združeno in pripravljeno bodisi za napad za razširjenje svojih meja ali za obrambo proti napadu. V tem času se je ljudstvo tudi med seboj razdelilo v razrede. Ljudje, ki so si prisvojili največ zemlje in črede, torej največ produkta in bogastva, so bili takoj od začetka najvplivnejši razred in vsled tega vladajoča struja, iz katere so izšli plemiči in vladarji. Duhovniki, ki so bili prej izvoljeni iz rodovinskih zadrug, so tudi postali stan sam za sebe. Duhovniki so imeli nalogo, držati hlapčevsko ljudstvo v veri, da je volja bogov ali enega boga, da morajo eni ljudje delati, drugi pa uživati in ukazovati onim, ki delajo. Armada je tudi bila stan zase, stan najemnikov, ki so bili dobro nagradeni s plenom, kadar so šli v boj ali kadar je bilo treba potlačiti nezadovoljne sužnje. Tako je iz rodovinskega komunizma nastala država, sloneča na sistemu sužnosti.

Sužaji, prvi delavci, so imeli za plačilo pravico do življenja, hrano, cape in kot za spanje; imeli so svoje žene in otroke, katere je pa smel gospodar vsak čas prodati. Sužnji pa niso bili samo tujci, vojni ujetniki, temveč tudi domačini, ki niso mogli plačati dolgov. Upnik je lahko prodal svojega dolžnika, njegovo ženo ali otroke v sužnost. Na Grškem je bilo tako slabo, da je več kot polovica ljudstva padla v sužnost oderuhov in denarnih mogotcev.

S padcem rimskega cesarstva in s pojavom krščanstva je padel sistem telesne sužnosti. Vojaški poveljniki so si razdelili zemljo in jo dali ljudstvu v obdelovanje, za kar so zahtevali delež pridelka. Prišla je doba grajščakov in fevdalizma. Ljudstvo je tlačnilo, plačevalo desetino in dajalo svoje sinove plemičem, da so jih morili v neprestanih vojnah.

Z iznajdbo smodnika in strojev je sistem fevdalizma dal svoje mesto kapitalizmu. Kmet je postal "svoboden", toda vsled propada njegove domače industrije je postal hitro odvisen od tovarniške industrije. Pojavila se je armada mezdnih, industrijskih delavcev, ki sicer prejemajo plačo za svoje delo, toda plača je zelo majhna odškodnina v primeri z dobičkom, ki odpade na lastnika tovarne in strojev.

Danes živimo zopet v prehodni dobi. Med delom in kapitalom divja velika socialna vojna, ki ima spremeniti sedanji socialni sistem in obenem spremeniti obliko sedanje vlade. (Konec prihodnjič.)

**NA RAZPOLAGO IMAMO ŠE NEKAJ IZTI-
SOV "AMERIŠKEGA DRUŽINSKEGA KOLE-
DARJA"** letnik 1921, ker so nam nekateri zastopniki in tajniki vrnili neprodane iztise. Kdor ga želi, naj pošlje naročilo takoj. Pošljete lahko poštne znamke Naročila pošljite Proletarcu. Koledar stane mehko vezan 75c, vezan v platno \$1.00.

"Nespokorjen".

"Nespokornik", je zarežal predsednik Wilson nad E. V. Debsom, ko mu je deputacija ameriške socialistične stranke predložila spomenico za njegovo osvoboditev iz ječe. Pri tem se je samopravično vzravnal pokonci in je odkorakal v jedilno sobo Bele hiše, ter prisedel k svoji družini, da zavžije božični obed.

Nespokornik! Predsednik Wilson bo morda doživel, ko se mu bo ta žalilna beseda povrnila. Vrnila se bo človeku, ki se je izneveril svetu, kateri je vanj zaupal — in on je imel moč, da služi človeštvu kakor nihče drugi ne v zgodovini, pa se ni držal svojih lepih besed in jih je prelomil, kot nihče drugi ne v zgodovini.

E. V. Debs je v ječi. Poslan je bil vanjo vsled prenegle sodbe od vojne omamljenega in histeričnega naroda. In medtem ko je predsednik osvobodil nemške špijone in dinamitarje, tatove in trgovce z nezdravim in okuženim mesom, bančne roparje, bankrotarje, morilce in trgovce z raznimi opiji, je E. V. Debs še vedno v ječi.

Brezdvomno so se ti prečudni značaji "spokorili", in svet bo z njihovo osvobodeno navzočnostjo varen. "Obžalovali" so svoja dejanja in svet jih ima zopet na vratu.

Ali Debs je ostal v ječi miren in ponosen, vedoč da čakajo, ko obnemaga, da jih bo prosil milosti — a namesto tega jim je povedal, da bodo lahko dolgo čakali njegove prošnje, in da jih on lahko v tem nadčaka.

Debs ve, da bi pomenilo vprašanje za milost priznanje krivice, a Debs ni bil tisti, ki je kaj zakrivil, ampak so zakrivali tisti, ki so kršili zakone in ameriške tradicije s tem, da so sprejeli zakone, ki so omogočili, da so ga poslali v ječo.

Celo Mr. Palmer se danes sramuje vprašati za osvoboditev Debsa. Sramuje se pogledati svojim lastnim ljudem v oči in ob enem trditi, da je Debs v ječi, ker je zakrivil kaj samovoljnega, zato je priporočil, naj se Debs izpusti iz ječe.

Nedostojno je danes razglašati v svet, da se pošilja v Ameriki ljudi v ječo, ker so politični nasprotniki administracije; niti ni dostojno, da ljudje verujejo, da v Ameriki ni politične svobode.

"Nespokorjen" — resnično! Ali kdo naj se spokori? Zakaj naj se spokori? Debs, s svojim gorkim sreem, s svojo ljubezensko dušo — Debs, ki je delal vse svoje življenje za človeštvo — on naj se spokori? Ali naj se spokori radi tega, ker je dal svoje čudovito in koristno življenje za svojega bližnjega — ali človek, ki je izdal zaupanje ljudstva in je storil več kot kdo drugi v zgodovini, da je postalo ime Amerike izzivajoče in sramotilno?

Pred davnim je bila med Anglijo in Nizozemsko vojna. Anglija, ponosna na svoje stališče kot gospodarica na morju, je zarežala nad Nizozemsko. "Oh,

berači na morju", je dejal eden njenih admiralov, "saj se niti bojevati ne znajo".

In tako so Nizozemci sprejeli žalilno besedo "berači morja". Ali ne dolgo za tem je jadral glavni beračev na morju, admiral Van Thorp, po vsem morju do Thamesu z metlo na svojem jadrju, v dokaz, da so berači pomedli morje do čistega!

In kdo je že pozabil, kakšne žaljive opazke je delal svoječasno Theodor Roosevelt nad Moyerjem, Pettibonom in Debsom? Krstil jih je za "nezaželjene" — državljane!

Nezaželjeni! — so zavrili Roosevelta ameriški delavci — nezaželjeni so vam; nezaželjeni vsem izkoriščevalcem in sovražnikom in kvariteljem dela, in leta za tem so rabili delavci to frazo, da so nezaželjeni ljudjem, ki so bili podobni Rooseveltu.

Tudi danes vržemo frazo "nespokorjen" nazaj, od koder je prišla. Da, Mr. Wilson, kakor je "nespokorljiv" E. V. Debs, tako smo nespokorjeni tudi mi! In nespokorjeni ostanemo, dokler ne izginejo iz površja vse gabne reči, ki si jih upeljal v deželo ti in tvoj režim; tako dolgo, dokler ne bo ta gabni sistem, ki ga podpiraš ti in tebi podobni, odpravljen s površja.

Nizozemci pred tristo leti so bili ponosni na imek "Berači morja", ki ga jim je bila dala ošabna Anglija, in ameriški delavci smo ponosni na "nezaželjene", ki smo ga dobili pred petnajstimi leti. In danes se svečano proglašamo za "nespokorjence".

Kajti kakor je nespokorjen E. V. Debs, tako nespokorjeni so delavci vsepovsod, koder se zavedajo svojega razreda in se bojujejo za boljše življenje in boljše bodočnost! — "Socialist World".

Dr. Drag. Lončar:

Ob koroškem plebiscitu.

*Kje, domovina si? Ali na poljih teh?
Se pod Triglavom, okrog Karavank?
Ali po plavžih, ali po rudnikih?
Tu? Preko morja? In ni ti meja?*

*Boš jih kot lastavke k sebi priklicala?
Kakor golobe prizvala pod krov?
Ali jih tuja bo slava premamila
in jih nikoli več k tebi ne bo?*

Oton Zupančič. ("Duma".)

Koroško vprašanje je za Slovence narodno, to je kulturno vprašanje, a za Jugoslavijo ima političen, to je državni pomen. Oboje je pri današnjem položaju zvezano med seboj; kulturno oslabiljenje slovenskega pomenja ob enem oslabiljenje jugoslovanstva.

Svetovna vojna se je končala z zmago zapadnoevropskih držav. Namesto nemške premoči je nastopila pri nas italijanska. Menjala se je oblika, a vsebina je ostala in s tem vir novim mednarodnim sporom. Pariška konferenca nam je naklonila prebiscit na Koroškem ter nas na Primorskem izročila milosti in nemilosti Italijanov.

Plebiscitno ozemlje na Koroškem je bilo razdeljeno v nasprotju z zamljepisnimi razmerami, ki so pogoj gospodarskega življenja; zakaj nihče ne more trditi, da je to prirodna meja dveh držav, ako gre ločnica tik pod glavnim mestom Celovcem in po sredi ozkega Verbskega jezera. Zmljepisno in gospodarsko je celovška kotlina celota, ki se ne da deliti tako samovoljno, kakor je to napravila pariška konferenca.

Koroška je bila zibelka slovenstva; toda tej slovenski tradiciji iz davne preteklosti je nasprotovala nemška tradicija iz sveže sedanosti, ki se je opirala na zmljepisno lego in politično vzgojo.

Slovenci kot narod in Jugoslavija kot država sta živela glede Koroške preveč v preteklosti in premalo v sedanosti.

Ne spuščam se v to, kar je bilo ob razsulu Avstro-Ogrske, ko se je pokazala glede Koroške slabost slovenskega naroda "in capite et in membris". Ne vem tudi, ali nismo mogli doseči pozneje druge rešitve koroškega vprašanja. Poudarjam samo, da so se udeleževali plebiscitnega dela vse tri glavne politične stranke na Slovenskem: S. L. S. in J. D. S. skupno, a J. S. D. zase. Pri prvih dveh je bilo veliko potratne zunanjosti, a malo previdne strpnosti. Tretja stranka je mislila s svojo ločeno taktiko pridobiti nemške socialne demokrate. Ne glede na to, da so se ji pozneje delale težkoče s slovenske strani, se je pokazala takoj od početka stara izkušnja, da tuja industrija ubija slovenstvo našega delavstva. Nemška socialna demokracija se je pri tem vedla nasproti slovenski nestrpnosti kakor druge stranke.

Državni kancelar dr. Renner je hotel izpregovoriti v avstrijski narodni skupščini spravljalno besedo z nami, češ da je Avstrija brez plebiscita izgubila vse celjske, kočevske in mariborske Nemce. Ta primera ne velja, ker ji manjka jedra; tertium comparationis; zakaj ne glede na opcijsko pravico Nemcev, ki je sicer zlasti za kočevske kmete v večini brez pomena, stanujejo ti Nemci kot jezikovni otok sredi slovenskega ozemlja, dočim je vsaj del Koroške slovenski (in to od davnine) razen nekaj industrijskih krajev. V tem je bistvena razlika. —

Državna uprava v Jugoslaviji je imela doslej troje napak: centralizem, primitivizem in korupcionizem so njih imena.

Niti za stare, kulturno in gospodarsko več ali manj enotne države, ni umestna centralistična uprava v tem smislu, da vse izhaja po enem kopitu iz enega središča, ki je v rokah birokracije. Toliko bolj poguben je tak sistem za mlado, še le nastajajočo državo z različnimi zgodovinskimi uredbami, ker se ne upošteva dejstvo, da človeška družba ni primitiven mehanizem, ampak kompliciran organizem. Tak način vladanja je bil lasten absolutistični dobi, a ne odgovarja demokratizmu, ki zahteva, da ljudstvo samo, odločuje in nadzira.

Najboljša centralistična uprava ni primerna za razvite narode, kaj še le, ako je tako primitivna kakor je v mnogih ozirih naša. Jugoslavija ne more kratko malo brez kritike sprejemati dosedanjega načina uprave za vse državno področje.

V zvezi s primitivnostjo uprave je njena korupcija, ki je posledica svetovne vojne. Izginil je socialni čut. Vse bogati, oziroma izkorišča konjunkturo ne glede na ljudske množice, ki zahtevajo svobode in kruha. Mestno in kmetско prebivalstvo, kakor tudi delavstvo postaja žrtev brezvestne špekulacije posameznikov in skupin iz vseh družabnih slojev, a državna uprava ni kos tem razmeram.

Pri državni upravi so doslej sodelovale vse tri glavne politične stranke na Slovenskem. Ne poznam natančno zakulisja; toda to mi je jasno, da strastna strankarska borba v porajajoči se državi ne pospešuje njene konsolidacije. Vem pa tudi, da se lahko izrablja vsaka ideja; verska, narodna in socialna ter da življenje pravilno oblikujejo le ljudje z jasno glavo in nesebičnim srcem. In takih ljudi išče danes bolj ko kdaj prej naša domovina. Ali jih najde?

Propadli smo na Koroškem po lastni in tuji krivdi. Zadel nas je tudi izguba na Primorskem. Vprašujemo se z Zupančičem:

"O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje,

Celovec, Maribor, Gorica, Trst?" ("Sonet".)

Živimo v kritičnem razdobju svoje zgodovine, ki nas mora najti pripravljene, da spoznamo svojo nalogo jasno in jo vršimo odločno-kulturno kot Slovenci in politično kot Jugoslavlani.

Računajmo s tem, da izgubimo politično za nedogledno dobo velik del svojih rojakov. Kako jih ohraniti vsaj kulturno. Najprej bi poudarjal zahtevo modrosti in pravičnosti, da resničnim tujerodcem na svojem ozemlju omogočujemo njih narodno življenje, ako izpolnjujejo svoje državljanske dolžnosti. Tako more potem naša država s krepkim nastopom zahtevati isto ravnanje za naše prebivalstvo onstran Jugoslavije. Vsako maščevanje in zatiranje z naše strani bodo plačevali s svojimi žrtvami naši neodrešeni rojaki.

Naše že itak malo število se skrči občutno. Ali moremo še živeti kot narod? Zavedati se moramo dejstva, da smo del po ogromni večini poljedelske države. Slovenci se kot mali kmetiški narod izgublamo v njej. Naša bodočnost je v intenzivnem kmetiskem gospodarstvu na podlagi združništva ter zlasti v industriji, ki nas more številno pomnoževati, zakaj le industrija omogočuje številnost prebivalstva na malem prostoru. Posamezni deli države se morajo spopolnjevati: ponekod poljedelstvo, ki daje kruh, drugod industrija, ki izdeluje orodje.

Razvoj industrije pa zahteva smotrne gospodarske in socialne politike, ki ne služi samo kapitalu, ampak tudi delu. Slovenci imamo polno svojih rojakov v tujini, ki jih domovina ni mogla preživljati. Pripravimo jim podlago, da se zopet vrnejo množit bogatstvo in rod svoje domovine, a ne, da nam odhajajo še novi. Potrebujemo jih, ne dajmo, da jih omami "tuja slava." Dvignimo se gospodarsko in številno, kar koristi tudi naši kulturi, duševnosti posameznika in splošnosti. Vse to ne ostane brez vpliva na rojake onstran državne meje. A ko pride zopet zgodovinski trenotek, ki nas pokliče popravljat krivice svetovne vojne, tedaj uveljavi tudi Prešernov rod svoje prirodne meje v okvirju Jugoslavije, ki naj obsega vsa štiri plemena. Treba je, da se razvija narod in država v smeri, ki jo zahteva čas, v katerem živimo.

In sedaj še nekaj besedi slovenski mladini, ki je čaka važna bodočnost. Naj se pripravlja nanjo ne le z manifestacijami ali celo z demonstracijami, marveč v prvi vrsti s tem, da služi "Musis et Virtuti" — umstvenosti in npravstvenosti. Domovina naj ji ne bo prazna beseda, ampak pojem z bogato vsebino, da dobimo dovolj značajnih mož in krepostnih žen. Z narodom se ne smejo igrati ne politični otroci in ne špekulanti. Pri malem narodu je škoda vsakega člana, ki zapravlja svoje telesne in duševne sile v brezdelici ali nezmernosti. Vse to je stara resnica, a vendar vedno nova, ker jo lahko pozabljamo ravno zaradi njene starosti; zato jo moramo obnavljati večkrat. Usoda slovenskega naroda je najprej v naših rokah. ("Naši Zapiski.")

Na zboru francoske socialistične stranke, ki se je vršil koncem decembra, se je velika večina zastopnikov izrekla za pridruženje k tretji Internacionali. Centrumaši pod vodstvom Jean Longueta so za pristop k tretji Internacionali pod gotovimi rezervacijami, toda desničarji so ji nasprotni. Natančna poročila o poteku zborovanja še nimamo. Neka vest iz Pariza se glasi, da so nekateri elementi v stranki na delu, da ohranijo njeno celoto, kar pa se bo baje le težko posrečilo, ker so zareze za razkol že pregloboke.

MOSKVA V LETU 1920.

Dr. Alfons Goldschmidt.

(Nadaljevanje.)

Danes ga vse ljubi, celo njegovi politični neprijatelji. Niti eden nasprotnik ne govori o njem zaničljivo, pa bili to menševiki, socialni revolucionarji, Kerenskijevi ljudje ali pa monarhisti. Vsi ga spoštujejo. Neka buržvazna družina, o kateri spregovorim kasneje, ga je postavljala čelo v deveta nebеса radi njegovega idealizma in čuta po pravičnosti.

Lenin izvaja velikanski vpliv nad Rusi in nad vso Rusijo. On je kakor goriki morski tok. Boje se ga, ker ga ljubijo. On je najvišja sodna instance. Vsakdo ve, da trdo dela od ranega jutra do poznega večera. Njegovo delo ga kliče, ga stimulira; on je živ vzor vsakemu. Njegovo ime se rabi kot grožnja, obenem pa tudi kot sila, ki goni do večjih prizadevanj. Kjerkoli se pokaže, ga pozdravljajo in mu delajo ovacije. Ljudje, ki so imeli priliko z njim občevati, ga občudujejo kot ognjevitiga diplomata, ki vsako stvar resno in skrbno premisli in pretehta, predstavlja si ga kot Jupitra, tega dobrega, krotkega in strogega Lenina. On je eden najboljših publicistov v Rusiji. Njegove brošure so vzor literarnega virtuoza, prospektorja za besede in ideje, sistematičnega misleca. Njegova dela so čista, jasna, brez vsake bombastike in realna. Človek se ne rabi strinjati z njegovimi zaključki, da bi zamogel občudovati njihovo logiko. In to je menda tisti vzrok zakaj mu proletarijat tako zaupa. Lenin živi jako priprosto, on nikoli ne prireja pojedin, ampak se zadovolji s tem, da zadovolji potrebam svojega gospodarja, želodea. Njegova plača ni nič večja kot navadnega delavca v Moskvi, namreč 6,500 rubljev na mesec. Stanuje v Kremlinu, ampak ne živi tako kakor kak princ. Lenin stanuje v Kremlinu največ radi tega, da se izogne množicam, njih ljubezni, pritožbam in prošnjam. Živi v Kremlinu kot simbol. On ni več revolucionarni vodja v tistem smislu kot nekdanj in je samo še izraz volje in želje ljudstva. On ne vodi mase z mečem, tudi ji ne diktira od zgoraj, ker njega mase same vzdržujejo, prostovoljno ga nosijo na svojih plečah, on pa drži vajeti v rokah.

Nekega dne, ko sem ravno delal z upraviteljem industrične centrale, pride pismo iz Leninovega urada. Upravitelj je prebledel, nervozno odprl kuverto in potem vzdihnil in se odahnil. "Zakaj si poblelel?" sem ga vprašal. On mi reče: "Dobil sem pismo od Lenina." Pismo od Lenina ni navadno pismo ali kakor pismo od kakega ljudskega delegata. Pismo od Lenina je kakor toga, v kateri je zavito veselje in bol. Ta človek ima čudovito moč za dobro, moč za povzdigo in navdušenje, kakoršne ni imel še noben ruski car. Lenin je danes Rusija. Ž njim ali pa proti njemu, Lenin je danes Rusija. To je resnica, to je golo dejstvo in ljudstvo samo tako govori na moskovskih ulicah.

Karl Liebknecht je postal svetnik v Rusiji. Na stotine njegovih slik sem videl v Moskvi. Videl sem Liebknechtove slike, kažoč ga v najboljši moški do-

bi, slike umorjenega Liebknechta, slike Liebknechta na govorniških odrih, slike Liebknechta na mrtvaškem odru, okrašenim z rdečimi tulipi in šmarnicami.

Proletarske klube imenujejo po Liebknechtu, ravno tako ulice, polke in vselej kadarkoli se omenja nemški proletarijat in nemška revolucija, omenjajo zraven Liebknechtovo ime.

Ampak on ni identičen samo z nemško revolucijo, kajti njegov vpliv sega daleč preko nemških meja. Liebknecht je danes junak svobode v vseh proletarskih šolah v Rusiji. Pesniki ga opevajo in slave, velikani ga posnemajo in ljudstva ga ljubijo in lahko se reče, da je Liebknecht drugi Siegfried proletariata v Moskvi.

Liebknecht ne bi nikoli izvajal take moči, če bi ne bil umorjen. Njegov vpliv se je komaj začel opazovati. Njegova sila raste in bo postala fabulozna, ime in slava njegova pa donela daleč preko nemških mej.

Liebknechtove slike, ki jih je videti v Moskvi, so jako blede in slabe in le malo dobrih slik sem videl, ampak naj bodo slike kakršnekoli, eno je gotovo in to je, da bo Liebknecht postal legenda, mučenik in junak križevega pota, Golgata proletariata. Liebknechtova smrt je bila žrtev in daritev in to čuti tudi Moskva.

Prevoz moke.

Osemnajst težkih voz pelje mimo Kitajskega zidu. Osemnajst transportov naloženih z moko. Petnajst vreč moke na vsako tono, kar pride osemnajstkrat 3.000 funtov ali 54.000 funtov moke.

Vozniki spe in dremajo na vozovih. Niti en vojak ne straži transportov. Konji vlečejo počasi, ker dan je vroč.

54.000 funtov bele moke, pšenične moke in ne moka iz krompirja. 54.000 funtov lepe, dobre moke počasi transportirajo skozi Moskvu.

V Moskvi ni dobrega kruha, dobi se pa kruh iz posej in zato človek kar hrepeni po lepem belem kruhu iz dobre pšenice in lepo temno rmeno in sveže se skorjo.

V Moskvi j vsepolno lačnih ljudij, za katere bi pomenila dobra bela moka gotovo rešitev pred prerano smrtjo, ampak nobena duša se niti ne zmeni za mimoidoči transport z belo moko. Vozovi gredo mimo Kitajskega zidu po širokem trgu Kremli na in nihče se ne zmeni, da bi navalil na vozove, prerezal vreče in si nakral moke, ko voznik dremlje in spi.

Tatvini še ni odbilo v Moskvi in tudi ropi se včasih pripete, ker kraje ne more biti tako hitro konec, kakor tudi ni mogoče prekrojiti človeških src kar čez noč. Toraj osemnajst težkih vozov, naloženih z dobro, belo moko gre skoz najobljudenejši del Moskve, ne da bi se kateri lačnih drznil pomagati.

Obisk tovarne.

Nemogoč je splošen pregled ruske ekonomije vsaj še sedaj, ker sedaj nima nobenih mej. Polje je velikansko s tisočermi varijacijami v značaju dela,

v presupoziiciji sirovin, možnostih prevoza, klimi in individualni psihologiji.

Kapitalistične ekonomije, začetne socialistične, ekonomije ni mogoče videti kot celoto? Noben človek v Nemčiji ne pozna nemške ekonomije in kdorkoli trdi, da jo pozna, naravnost laže, slepari ali pa je navaden osel. Nemogoče je imeti popoln pregled ekonomije samo enega velikega mesta, še manj pa kake velike dežele. Celo statistični uradi tega ne vedo, čeprav si domnevajo razni ekonomični statističarji, da imajo najtočnejše informacije o njej. Ker ne poznajo življenja, zato vsi trpe na patologični bolezni, ki jo lahko kličemo "sistematis".

Posamezna volja se lahko kontrolira. Kdor ima veselje in čut za take stvari, ki zna delati kombinacije, ki zna oživeti številke, ki lahko razume dejstva, spozna tendence in smer, v kateri se razvija ekonomija. On jo spoznava, takorekoč samo po vzorcih. Edino prava socialistična ekonomija bo popolnoma razumljiva ekonomija, katera se bo lahko kontrolirala. Toda sovjetska Rusija še ni prišla do te točke. Z registriranjem so že precej napredovali, ampak so še daleč od cilja. Mi sicer vemo, koliko tovarn je zaprtih in ne obratujejo, mi vemo kolik je odstotek zmanjšane produkcije, koliko ljudi dela in koliko ljudi je brez dela, toda to še ne pomeni, da imamo popolno sliko gospodarskega življenja.

Obiskovanje tovarn, inspeksijske turneje morejo kvečjem kazati tendence, ampak v sedanjem štadiju ruske ekonomije se jih ne more tudi v tem oziru smatrati za zanesljive indikacije. To vse je, takorekoč, rezultat, ki si ga moremo predočevati in ki služi "izvedencem" za nekako merilo in po katerem moremo soditi, kaj bi se lahko dalo narediti in kaj doseči.

Zunaj mesta, v krogu, ki drži okoli Moskve in na koncu Karl Marksove ulice je mala tovarna, zvana Rusko-ameriška tovarna, katero so organizirali in jo upravljajo ruski delavci, ki so se naučili svoje stroke v Ameriki. Tam dela kakih 120 delavcev. Izdeljujejo namreč strojno orodje, imajo dobre stroje in izkušene delavce. Videl sem jako natančne instrumente, ki izdelujejo delikatna jeklena dela, kot na primer svedre, kaliferje in drugo tako orodje. Oprava in mašinarija te tovarne še ni popolna, ampak vse kar imajo, kaže dobro kakovost te male ustanove. Zame je bil to fin vzorec križanih plemen: Vzorec izvežbanih ruskih delavcev v inozemski tehnologiji. To je jako važen problem za rusko industrijo, kakor tudi agrikulturo.

(Nadaljevanje.)

Vsaka slovenska naselbina bi morala imeti socialistični klub J. S. Z. in vsaka slovenska naselbina bi morala imeti energične agitatorje za pridobivanje naročnikov Proletarcu. Katere tega še nimajo, naj nikar ne razglajajo v javnosti, "kako so napredne". Par podpornih društev in kak pevski zbor še ni merilo za visoko razredno zavednost in kulturni napredek.

UTRINKI.

Prebivalstvo Francije se je med vojno zmanjšalo za 4.000.000 duš; to poročilo je podal javnosti Louis Mourier, ki je na čelu akcije za znižanje smrtnih slučajev med otroci. Umrljivost med otroci se lahko zelo omeji. Higijena je še daleč od popolnosti, posebno v nekaterih državah. Toda veliki umrljivosti otrok je kriv današnji družabni sistem, ki poganja matere in otroke v naporna dela. Kapitalistični sistem kot tak ne pozna usmiljenja in izkorišča vse, kar se more izkoriščati. Toda kapitalistična država potrebuje ljudi, in kjer se prebivalstvo manjša, tuhtajo gospodje državniki, kako rešiti tako državo pred propadom. Javno zdravstvo, zdrava stanovanja, dovolj hrane in razvedrila, zdravniška oskrba itd. so stvari, ki jih potrebuje tudi francosko prebivalstvo, če noče padati v svojem številu. Kapitalizem pa tudi v Franciji ni tako blag, da bi nudil ljudstvu vse te ugodnosti. Država sicer daje nagrade materam, ki imajo veliko otrok, skrbi tudi za nekaj tednov bolniške oskrbe, ne stori pa ničesar, da bi zagotovila družinam tudi primerna življenja sredstva. To bo v stanu napraviti šele socializem, ker ne sloni na principu privatnega lastništva in na izkoriščanju ljudstva.

V rumunskih vladnih krogih vlada strah pred boljševiško ofenzivo, ki baje prične spomladi. Ruske čete se zbirajo na meji Besarabije, ki jo je ugrabila Rusija Rumunija v zadnji vojni. Na drugi strani vlada med rumunskim ljudstvom velika nezadovoljnost proti vladi, ki ni dosegla v deželi še nikakršnih uspehov, da bi vzpostavila normalnejše razmere. Kmetje z agrarno reformo niso prav nič zadovoljni. Oni zahtevajo zemljo in odpravo vsakega tlačanstva veleposestnikom. Vlada pa skuša nasititi volka in misli, da se to more napraviti na način, da bosta zadovoljna volk in ovca. V Rumuniji vlada revolucionarno razpoloženje; masa strada, aristokracija in bogataši pa rajajo kakor še nikdar prej. Če pride do revolucije in do vpada ruskih čet v Besarabijo, ne bomo razočarani.

Senator Reed je obdolžil Wilsonovo administracijo, da je potrošila \$40.000.000 za poljsko armado v njeni zadnji vojni proti sovjetski Rusiji. Reed je dejal, da ima dokaze za svoje trditve in da se bo s to zadevo pečal obširneje pozneje.

Kongres je svoječasno določil \$150.000.000 za odpomoč bede v Evropi in od tega denarja je zapravila administracija v Washingtonu gori omenjeno svoto v boju proti sovjetski Rusiji, ki ga je vodila poljska vlada.

V Belgradu so se vršili veliki izgredi pri katerih je bilo baje več oseb ubitih in ranjenih. Brzokrajna poročila so se glasila, da so vodili demonstracije komunisti, ki so hoteli strmoglaviti vladu in proglasiti jugoslovansko sovjetsko republiko. Izgredi so se vršili tudi v nekaterih drugih jugoslo-

vanskih mestih in policija je bila pridno na delu, da naredi mir. V Jugoslaviji pa je zelo malo miru, pač pa mnogo histeričnega nemira med vsemi sloji in strankami. Oblasti so pozaprele komunistične voditelje in zasedle urade komunistične stranke. O resnični situaciji v Jugoslaviji pa se tu ne more dati kakega popolnejšega poročila, ker imajo ameriški časopisi zelo slabe zveze z Jugoslavijo, novice iz starokrajskih listov so pa do mesec dni stare, predno se objavijo v ameriških slovenskih listih in raditega ne odgovarjajo momentalnim razmeram, v kolikor se nanašajo na politično situacijo.

Justični department je pričel s preiskavo prve razprave proti E. V. Debsu, ako morda ni bilo v njej kaj takega, kar bi ne opravičevalo obsodbe proti temu bojevniku za pravice ameriškega ljudstva. Izgleda, da je gospode v Washingtonu sram, da imajo v zaporu moža, kot je Debs, pa iščejo izhod iz te neprijetne situacije. Zato so sedaj pričeli s to preiskavo in lahko se zgodi, da bodo pronašli, da so bili dokazi pri njegovi razpravi pomanjkljivi in bodo razveljavili obsodbo. To bi seveda ne bilo "pomiloščenje" krivca, ampak izpustitev iz zapora človeka, ki ni ničesar zakrivil. Gospodje, ki so obsodili Debsa, si niso bili v svesti, kako neprijetno bo deloval ta njihov čin v bodočnosti. Tudi kajzer ne bi bil napovedal vojne, če bi vedel, da mu bo odvzela krono in tron.

"Molitev je najvažnejši faktor za napredek v življenju," je dejal novoizvoljeni predsednik Harding rev. Benjaminu Rootu, rektorju episkopalne cerkve sv. Pavla. Harding je član prostozidarske lože, kljub temu veruje v moč molitve. Morda pa je postal pobožen raditega, ker se noče zameriti raznim cerkvam, ki imajo precejšnjo moč v ameriški meščanski politiki. Mož se gotovo zaveda, da bi mu tudi najbolj goreča molitev ne prinesla nominacije in je prepričan, da bi ne postal nikdar senator in predsednik, če bi se zanašal na molitev. Ampak on govori pobožno zastran ljudi, ki so pobožni, kakor so govorili pobožne stvari razni kralji in cesarji, ker se je dopadlo to njihovim podanikom.

Zadnje čase dobivamo precej naročnin za Proletarca za v stari kraj. Par tisoč iztisov Proletarca v Sloveniji in Jugoslaviji bi blagodejno vplivalo na razgrete faktorje med delavskimi sloji, ki se trgajo med seboj, reakcija pa uveljavlja svoje naklepe.

Ako imate v Jugoslaviji ali Julijski Benečiji kakega sorodnika ali prijatelja, mu naročite Proletarca. Denar, vložen na ta način, je za socialistično gibanje dobro investiran.

Kdor se posluži majhnega revolverja, da ubije človeka, je zločinec. Kdor ubija s strupenimi plini, topovi, bombami itd., v vojni, je junak.

Nekateri delavci se sramujejo socializma. Stradanja in hlapčevanja se pa ne sramujejo.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DO DANES NAZNANJENI SHODI IN SEŠTAN- KI ZA SODRUGA J. OVNA V DRŽAVI ILLINOIS IN INDIANI.

V soboto, dne 15. januarja, ob 8. zvečer predavanje v Češki dvorani o socializmu in o potrebi organizacije v E. Moline, Ill. Predavanje priredi jugosl. socialistični klub št. 219, J. S. Z.

V nedeljo dne 16. januarja javen shod v La Salle, Ill. Shod prireja jugoslov. socialistični klub št. 4, J. S. Z., in se vrši v Narodnem domu. Pričetek popoldne.

V nedeljo dne 23. januarja javen shod v Indianapolisu, Ind. Čas in prostor obdržavanja shoda bo naznanjen v letakih, ki jih razdeli sodrug John Vi-
voda.

S shodom v Indianapolisu zaključili so Oven svojo agitatorično kampanjo. Sodrugi Oven obnovi svojo propagandistično turnejo spomladi, in sicer začne zopet v Pennsylvaniji, od koder se poda proti zapadu.

Apeliramo na sodruge po naselbinah, da med tem časom pojačajo svoje vrste, tako da bo spomladanska turneja sodruga Ovna čim uspešnejša.

Na delo, sodurji!

Tajništvo J. S. Z.

PLATFORMA ČIKAŠKE SOCIALISTIČNE OR- GANIZACIJE ZA ALDERMANKE VOLITVE, KI SE VRŠE DNE 22. FEBRUARJA 1921.

Cook County organizacija socialistične stranke v Chicagi, je sprejela na svojem zboru ki se je vršil teden pred Božičem; platformo za aldermanske volitve.

Platforma, ki je izšla v obliki kampanjskega letaka, nosi naslov: "PRIPRAVLJAJTE SE ZA VLADO DELAVCEV." V tem letaku pravi čikaška socialistična stranka sledeče:

"Socialistična stranka Čikage ponovno izjavlja svojo zvezo s Socialistično stranko Zedinjenih držav in soglasanje z načeli mednarodnega socializma.

Pod sedanjimi zakoni nestranskih volitev za aldermane (mestne zastopnike), smo prisiljeni postavljati naše kandidate za nekakšnim oblakom dima. Te zakone so sprejele stare stranke z namenom, da zakrijejo političnemu boju razreden značaj.

Vsaka politična stranka zastopa v sedanji družbi in v vseh političnih bojih interese gotovega razreda, bodisi da dela to odprto potom političnih organizacij ali pa pod krinko takozvanih nestranskih zakonov, vedno eno in isto stvar — boj nasprotujočih si razredov za kontroliranje postavodajnih teles.

Dva razreda.

Ljudstvo Zedinjenih držav je razdeljeno v dva razreda: v kapitalističnega in v delavskega. Čikaško ljudstvo je istotako razdeljeno v teh dveh razredih. Le malo število državljanov je, ki dobivajo svoje dohodke iz posesti, velika množina si dela eksistenco z delom svojih rok.

Posedujoči razred izkorišča delavce za profit do skrajne mere in jih drži v siromaštvu, goni njihove žene iz domov v tovarne, trga njihove otroke od igrališč in šol ter jih postavlja v industrije, v katerih kuje iz njihovih nežnih teles denar, uničuje rodbinsko srečo in peha na stotine mož in žena iz industrij v brezdelje.

To so neizogibne posledice sedanjega družabnega sistema, ki ga podpirate republikanska in demokratska stranka in njuni kandidati.

V tej aldermanski kampanji, v kateri maskirajo zastopniki demokratične in republikanske stranke, bodo prišli njeni kandidati pred vas in vam bodo zagotavljali, da bodo delali za splošne ljudske interese, če oddaste zanje svoj glas.

Mi zavračamo trditev, da more katerikoli javni uradnik zastopati ob enem in istem času dva gospodarsko popolnoma nasprotujoča si razreda, to je kapitalističnega in delavskega.

Socialistična stranka ne trdi, da reprezentira vse ljudstvo. Mi smo nasprotni kapitalističnemu razredu in izjavljamo, da hočemo iztrgati lastništvo industrije in vlado vladajočemu razredu iz rok ter postaviti industrijo in vlado na stališče, ki bo omogočeval duševnim in ročnim delavcem vsa sredstva, ki so za izražanje in uveljavljanje njihove volje potrebna.

Mi izjavljamo, da je vlada ljudstva po ljudstvu in za ljudstvo pod sedanjim geografičnim volilnim sistemom nemogoča in stopamo brez vsakih ovinkov na plano, da se sedanji volilni zakoni in metode nadomestijo s takimi zakoni in metodami, ki omogočajo bodisi v narodnih, državnih ali mestnih zakonodajah industrialno zastopstvo.

Industrialno zastopstvo.

Mi izjavljamo, da smo za odpravo zakonov, ki se tičejo volitev za zvezne senatorje, kongresmane, državne senatorje in zastopnike, kakor tudi mestne aldermane, ki so izvoljeni v soglasju okrajnih in geografičnih razpredelb z nadomestitvijo metod, ki omogočajo izvolitev članov v postavodaje iz industrij, s proporcionalnim sistemom, temelječ na številu vposlenih ljudi.

Glasom zveznega cenusa je v Chicagi vposlenih v koristnih poklicih čez milijon ljudi. Ti producentje so zastopani približno po poklicih kakor sledi:

Gospodinje	4 68,718
Transportni delavci	120,506
Pisarji	114,897
Navadni delavci	91,418
Stavbinski delavci	87,246
Krojači	76,413
Knjigovodje in stenografisti	61,530
Producenti jedil	53,224
Sluge in čuvaji	34,473
Delavci v lesni industriji	33,270
V javnih službah	27,647
Delavci v tiskarnah	21,740
Strojniki, kurjači in hišniki	21,700
Brivei in natakari	21,612
Mehaniki in pomagači	20,061
V jeklarski industriji	19,524
Zdravniki in zobozdravniki	18,972
Igralci in umetniki	14,550
Kovači in del. v avtomobilski stroki	14,324
Čevljarji	6,685

Skupaj 1,334,408

Predstoječe skupine opravljajo skoraj vse potrebno in koristno delo čikaške družbe.

Na drugi strani je 48,895 delodajalcev, trgovcev z robo in zemljišči in bankirjev.

Teh 48,895 ljudi tvori kapitalistični razred v Chicagi. Njihovi zastopniki sede v mestnem svetu in pazijo na njihove interese, medtem ko nima 1,334,408 delavcev, ki opravljajo koristna dela, nobenega zastopstva. V načrtu, kakor je tukaj predložen, bi bilo zastopstvo kapitalistov skraćeno v proporciji njihovega pokličnega števila, in zastopstvo delavstva v tem smislu povečano.

Mestni svet s 100 člani.

Dano vsaki zastopajoči skupini, kakor so naznačene odgoraj, po enega zastopnika, in na vsakih nadaljnjih 16,000 članov po enega zastopnika več, bi imel mestni svet 100 zastopnikov, razvrščenih po poklicih ljudstva.

Vsled tega nagovarjamo delavce, naj povedejo propagando, da se izprememba geografičnega volilnega sistema v sistem industrialnega zastopstva izvede čimprej, ker je to najboljše sredstvo za zavarovanje njihovih interesov in najizdatnejša metoda prehoda iz sedanjega kapitalističnega sistema v kolektivno lastništvo.

Za namen te volilne kampanje pa se kandidati, postavljeni in priznani od socialistične stranke zavežejo, da bodo delali, če bodo izvoljeni, neprenehoma za sledeče načrte:

1. Armada brezdelnih narašča z vsakim dnem. Zniževanje plač delavcem je na dnevnem redu. Gornja za vpostavitvev odprtih delavnic grozi zbrisati vse sadove, ki jih je dosegel delavski razred v dolgotrajnem in trpečem boju. Socialistična stranka odobrava razumljiv sistem javnih del in zavarovanje proti brezdelju kot edino sredstvo začasne odpomoči v sedanji krizi brezdelja, toda povdarjati mora, da so časi brezdelja neizogibni del tega sistema, in se da odpraviti le v socialistični družbi.

2. Visoke cene stanovanjem nastajajo vsled dejstva, da so stanovanjska sredstva danes v rokah privatnikov, ki jih operirajo za dobiček. Socialistična stranka izjavlja, da se imajo stanovanjska sredstva proglasiti za javno last ter da nabavi mesto prazna zemljišča, na katerih naj postavi poslopje ter jih odda ljudem po izvirnih cenah.

3. Podružabljenje prevoza, razsvetljave in sistema za razpečevanje hrane ter aktivno sodelovanje delavcev pri odvajanju, ki se tiče javnih naprav, všteti priznanje in uvajanje unionizma med delavci, ne samo pri teh napravah, ampak v vseh municipalnih oddelkih.

4. Brezplačne šolske knjige za otroke, boljše šolo, izboljšanje zdravstvenih razmer in vseh drugih reči, ki popravijo družabno blagostanje, povzdignejo stališče življenja in pojačajo delavstvo v svojih bojih za boljše življenje in končno osvoboditev.

Glasujte za kandidate socialistične stranke!

Živelo industrialno zastopstvo!

Priljublajte se za vlado delavcev!

KANDIDATJE SOCIALISTIČNE STRANKE V COOK COUNTY ZA ALADARMANSKE VOLITVE DNE 22. JANUARJA 1921.

Warda ime in naslov.

- 1st—Jesse Squires, 204 E. 22nd Str.
- 2nd—Ralph Henderson, 307 E. 29th Place.
- 3rd—Edward D. Loewenthal, 4358 Drexel Blvd.
- 4th—Adolph Petrais, 3343 Lowe Ave.
- 5th—Florence Hall, 3414 S. Paulina Str.
- 6th—Barney Berlyn, 6044 Prairie Ave.
- 7th—John T. Caulfield, 6549 University Ave.
- 8th—George Kohler, 9236 Commercial Ave.
- 9th—Charles V. Johnson, 11353 S. Stevenson Ave.
- 10th—John J. Jelinek, 1920 Blue Island Ave.
- 11th—William Nepmann, 2022 Hastings Str.
- 12th—Joseph A. Novak, 2714 S. Homan Ave.
- 13th—Ger. Emmet, Wilson, 3148 W. Van Buren St.
- 14th—H. W. Harris, 3722 Ferdinand Str.
- 15th—John M. Collins, 839 N. St. Louis Ave.
- 16th—Louis Schmerr, 1354 Dean Str.
- 17th—Willis E. David, 912 W. Erie Str.
- 18th—Harry E. Aldrich, 1459 W. Jackson Blvd.
- 21st—Caucus, Tuesday, Jan. 4.
- 22nd—Andrew Lafin, 724 Langdon Ave.
- 23rd—Robert H. Howe, 2741 Hampden Court.
- 24th—Louis W. Hardy, 1645 Belmont Ave.
- thth—
- 26th—Wm. M. Feigenbaum, 3417 N. Lincoln Str.
- 27th—Emil Arnold, 5023 Strong Str.
- 28th—Fred Jacobsen, 2768 Francis Place.
- 29th—Marcus Taft, 5100 S. Kedzie Street.

30th—

31st—Bernard O. Bese, 5718 Wenworth Ave.

32th—Henry Goenier, 6447 S. May Str.

33th—Thomas L. Slater, 648 N. Leamington Ave.

34th—Wm. Muzika, 2448 S. Millard Ave.

35th—Frank Kimber, 4342 W. Madison Str.

AGITATORJI NA DELU.

Naročnin so poslali: J. Hočevar, Pueblo, Colo., 1; Frank Richter, Montana, 6; L. Krašna, Conemaugh, Pa. 1; Anton Zornik, Herminie, Pa., 3; Mike Podboy, Collinwood, O., 2; August Komar, Cleveland, O., 5; F. Z. Chicago, 2; Anton Seljak, Franklin, Kans., 1; John Miklich, Johnstown, Pa., 2; Lawrence Gorjup, Cleveland, O., 3; John Zust, Midway, Pa., 1; John Vivoda, Indianapolis, Ind., 2; Anton Majnik, Sommerset, Colo., 1; Frank Smerdu, Moline, Ill., 1; A. N. B., Sheboygan, Wis., 3; Vencel Obid, La Salle, Ill., 1; Anton Guden, Clencoe, O., 8; Anton Hovšek, W. Allis, Wis., 2; Jack Kocijan, Cleveland, O., 4; L. Urbancich, Detroit, Mich. 1; J. C. Chicago, 1.

Sodrug, ki ste še neaktivni, zakaj bi tudi vi ne skušali pridobiti od časa do časa kakega novega naročnika za Proletarca? Polje za agitacijo imate ogromno, le delati je treba. Zavedni ste, pravite. Zakaj tudi ne dokažete vaše zavednosti? V gornjem izkazu je označenih le malo slovenskih naselbin. Kje so druge? Prijatelji in prijateljice, vi razširjajte list, uprava pa bo skrbela, da bo urejevanje lista zadovoljilo čitatelje. Razširjajte socialistične nauke s tem, da pridobivamo nove čitatelje za socialistične časopise. Ne pozabimo, da je "Proletarec" edino socialistično glasilo slovenskega delavstva v Zedinjenih državah.

Kdor hoče prevzeti zastopništvo za Proletarca, naj piše upravnistvu za vse potrebne informacije. Dolžnost vsakega sodruga in sodrujinje pa je, da izkoristi vsako priliko za pridobivanje novih naročnikov Proletarcu, ki je last in glasilo Jugoslovanske socialistične Zveze.

Nokomis, Ill.—Prihodnja seja slov. sociaalističnega kluba št. 128, JSZ, se vrši v nedeljo 16. januarja v prostorih Antona Kravanja, sedanjega tajnika kluba. Na dnevnem redu bo več važnih zadev, ki se morajo rešiti. Zato je polnoštevilna udeležba potrebna; pridite na sejo vsi in pripeljite s seboj vaše znanee, ki se zanimajo za razredni boj in socialistično organizacijo. — Tajnik.

Cleveland, O. — Na zadnji seji slov. soc. kluba št. 27, J. S. Z. je bil za prvo polovico tega leta izvoljen sledeči odbor: Fr. Mak, organizator; Leo Poljšak, korespondenčni tajnik; (naslov tajnika: L. Poljšak, 6710 Bliss Ave., Cleveland, O.) H. Stanič, blagajnik; Joe Frančeskin, zapisnikar; A. Bogatay, knjižničar. Nadzorni odbor: Ignac Slabe, Fr. Klemenčič in L. Gorjup.

Slovenski socialistični klub št. 27 priredi v soboto zvečer dne 22. januarja v S. N. D. zabaven večer z obširnem programom. Rojaki v Clevelandu in okolici so vedno znali ceniti prireditve našega kluba s tem, da so jih posečali v velikem številu in nam tako pomagali do boljših moralnih in gmotnih uspehov. Ne zamudite tudi priredbe dne 22. januarja. — Tajnik kluba št. 27.

HARMONIJA nastane, kadar bodo vsi ljudje delavci in posestniki ob enem. Dokler tega ne bo, bo razredni boj, ki izgine z razredi.

Prispevki v tiskovni fond "Proletarca."

III. IZKAZ.

Alliquippa, Pa. — Prispevki članstva društva Grozd, št. 122, SNPJ., pošiljatelj Valentin Grad: Po 50c Jakob Kotar, John Sive, Jakob Dežman, Martin Habič, Jernej Berlič; po 25c: Geo. Smrekar, Anton Grozdnik, Frank Strubel, Lojz Kamnikar, John Petrich, V. Grad, skupaj 4.00

White Valley, Pa. — Prispevki članstva št. 232, SNPJ.: Iz društvene blagajne \$2.00; prostovoljni prispevki od članov \$3.88, Jos. Britz \$2.50, Anton Kral \$2.50, John Frank 50c in Steve Šifrar 25c. (Pošiljatelj Jos. Britz), skupaj .. 10.75

Alliquippa, Pa. — Prispevki članstva kluba št. 211, JSZ.: Iz klubove blagajne \$2.00; po 50c: Jack Kotar, Bartol Jerant, Frank Rome, John Jankovič, Louis Kveder; po 25c: Geo. Smrakar, John Sive, Anton Grozdnik, Anton Jakač, Frank Bricelj, Jože Jaklič, Jakob Dežman, Marti Habič, Andy Barlič, Joe Marolt, Frank Habič, skupaj .. 7.75

Chicago, Ill. — Prispevki društva Francisco Ferrer, št. 131 SNPJ.: Iz društvene blagajne \$5.; Frank Petrič \$1.00, A. H. Skubec \$1.00; po 50c: John Vogrič in Josipine Malovič, P. Berger 26c; po 25c: Matthew Turk, Prostovoljec, Prostovoljec, F. Tauchar, Fr. Magajna, Ed. Delles, John

Zavertnik, Richard Zavertnik, Martin Mihelich; Neimenovan 24c, Neimenovan 1c, skupaj 11.01
Canonsburg, Pa. — Klub št. 218 JSZ \$4.00, Jos. Volkar \$2.00 in John Matičič \$1.00. (Skupaj) 7.00

East Moline, Ill. — Prispevalo članstvo kluba št. 219 JSZ.: Iz klubove blagajne \$10.00; po 50c: Frank Smerdu, Anton Klanšek, Frank Ferencak, Mike Sotovšek, Justin Zaitz; po 25c: Anton Gradišek, Jack Breje, Frank Gradišek, Lovrenc Gradišek: (pošiljatelj Justin Zaitz skupaj) 13.50

Bridgeport, O. — Prispevki članstva društva št. 119 SSPZ.: Po 50c: Joe Matko, M. Škoda, Martin Potnik, Victor Salar; po 25c: L. Gorenc, J. Princ, F. Matko, J. Likovič, L. Straus, Joe Straus, Martin Kos; J. Drečnik, 10c; pošiljatelj F. Matko) skupaj 3.85

Cleveland, O. — Prispevki članstva dr. Lunder-Adamič, št. 20 SSPZ.: Iz društvene blagajne \$2.00; Frank Kovačič \$1.00; po 50c: John Marn, Jakob Selan, Frank Mulej, Joe Kodrič, Jože Mrhar; po 25c: Alois Aražen, Ciril Ozbič, Krist Stokelj, Frank Somrak, Anton Hobot, John Bernik, Frank Bogolin, Anton Garbas, Frank Eltz, Val. Kondon, John Govekar, T. G. Petrovič, Frank Penko, Ignac Smuk, Frank Segulin; po 15c: Frank Vilard; po 13c: Joe Janežič; po 10c: Frank Videmček, F. Podbevšek, K. Blatnik, F. Boštjančič, F. Turšič, E. Dejak, J. Verhovnik, M. Klemenčič, P. Markič, F. Dolinar, L. Povšek, Andy Testen, M. Stipič, P. Markič, A. Kuhelj, J. Bogolin, (Pošiljatelj L. Trebežnik) skupaj 11.13

Springfield, Ill. — Prispevki članstva društva Illinois, št. 47, SNPJ.: Tony Per \$1.00; po 50c: Frank Gregorič in J. Goršek, st.; po 25c: Sapušek, L. Repovič, M. Dolinar, V. Golob, F. Kramzar, Mrs. Prezel, J. Abel, T. Tomažič, J. Furlan, J. Brinovičar, W. Pespak, A. Schumak, Alois Darovec, J. Lazar, M. Kline, S. Goršek, Mary Goršek, st., John Goršek ml., Will Brager 20c; J. Golob 15c; po 10c: J. F. Kren, Hrašan, L. Vehovec, Šustar, Respet, T. Bužič, J. Brus, Jos. Gore, St. Lahi, Ig. Tomsen, Volsk 5c; (pošiljatelj John Goršek) skupaj 8.30

Cle Elum, Wash. — Prispevki društva Dobrodošli, št. 79, SNPJ.: po \$1.00: Paul Kolar, F. Podbovšek, Steve Jakob, J. Jugo; po 50c: M. Mecina, F. Subich, J. Marušič, J. Skufca, N. Fonljuvenovič; po 25c: F. Černič, U. Mezek, Marijan Biloš, T. Mastlica; (pošiljatelj Frank Černich skupaj) 7.50

Garrett, Pa. — Prispevki članstva društva Zvesti Bratje št. 6, SDPZ.: Po \$1.00: J. Kralj in Joe Grahnanja; po 50c: J. Kočevar, J. Primrose, Paul Facchin in Tony Kralj, Terezija Kočevar, 25c: (pošiljatelj J. Kralj) skupaj 4.25

Conemaugh, Pa. — Društvo Boritelj št. SDPZ 10.00

Conemaugh, Pa. — Društvo Danica št. 44. SNPJ 5.00

Stanton, Ill. — Prostovoljni prispevki članstva društva 242 SNPJ (pošiljatelj J. Pervinšek skupaj) 2.60

Joliet, Ill. — Frank Bučar 1.00

La Salle, Ill. — Paulina Ermenc 1.00

Franklin, Kasn. — Dr. Rožna Dolina št. 92 SNPJ 5.00

Somerset, Colo. — Anton Majnik75

Yukon, Pa. — Članstvo dr. št. 34 S. D. P. Z. 3.00

Clinton, Ind. — Ignatz Musar 1.50

Dillonvale, O. — Po \$1.00: J. Oblak in F. Slivko 2.00

Chicago, Ill. — Od članov dr. Slovenski Dom, št. 87 SNPJ 3.15

Moon Run, Pa. — John Žerjav50

Skupaj \$124.54

Zadnji izkaz 320.74

SKUPAJ DO 8. JANUARJA \$445.28

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland,
Ohio.Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West
Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., John-
stown, Pa.2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, R. F. D. box 4, Johnstown,
Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27,
Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVASNIK, 5315
Butler St., Pittsburgh, Pa.1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 6006 St. Clair Ave., Cleve-
land, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 135,
West Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno
prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika
in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom
Poštinih, Expressnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, ni-
kakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se
naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako
naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov
gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih
glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma
naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje
popravi.

Bishop, Pa. — Društvo Prvi maj, št. 81, SDPZ.,
vabi tukajšnje občinstvo, in vsa sosedna bratska dru-
da se udeležijo veselice, ki je priredi naše društvo na
pustno soboto zvečer dne 5. februarja. Vstopnina za
moške \$1; ženske vstopnine proste. Za vsestransko do-
bro postrežbo in zabavo bo preskrbljeno. Na svidenje
dne 5. februarja. — Andrej Renko, tajnik

TAJNIKOM DRUŠTEV S. D. P. Z.

Za slučaj, da bi kateri tajnik društva SDPZ, ne
prejel glasila, naj stvar takoj sporoči upravništvu, da
se zadeva urédi. Novi tajniki naj vselej omenijo tudi
ime in naslov starega tajnika in številko društva. —
Upravništvu.

Da se človek včasih zmoti, ni smrten greh; ampak
vstrajati v zmoti klub boljšemu spoznanju je hu-
dobnost.

Imena in naslovi uradnikov
društev S. D. P. Z.

za leto 1921.

Boritelj, št. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 453 Chestnut St.; tajnik: Bl. Bresov-
šek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh.
Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Zupan, 417 Woodland Ave.; tajnik: George
Rasputnik, 411 Linden Ave.; blagajnik: Lawrence Znidaršič, R. D.
7, box 14A. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov.
Delavskega Doma.

"Zaveznik", št. 3, Franklin Conemaugh, Pa.

Predsednik: Jacob Gabrenja; tajnik in blagajnik: Louis Krašna,
box 218, Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Isobra-
zevalnem Domu.

"Zavedni Slovenec", št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Frank Cebron; tajnik: George Jakopin, box 76;
blagajnik: Frank Svelc, box 191. Vsi v Lloydell, Pa. Seja vsako
1. nedeljo.

Neva Doba, št. 5, Ralphyton, Pa.

Predsednik: Frank Kumerdaj; tajnik: Martin Korošec, box 256;
blagajnik: Frank Bizjak, box 122. Vsi v Ralphyton, Pa. — Seja
vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Joe Grabonja; tajnik in blagajnik: John Krajc,
box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jednost", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Frank Zorman; tajnik: Mihael Baloh, P. O. box
212; blagajnik: Martin Bratkovič, box 173. Vsi v Claridge, Pa. —
Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Zavedni Stajerci", št. 8, Johnstown, Pa.

Predsednik: Pred Horvat; tajnik: Andy Dobnikar, box 56;
blagajnik: Karol Cerjak, box 55. Vsi R. F. D. 7, Johnstown, Pa. —
Seja vsako tretjo nedeljo v Celso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Jos. Mikar; tajnik: Anton Steršaj, box 454, Union-
town, Pa.; blagajnik: John Stritar, box 72, Brownfield, Pa. — Seja
vsako drugo ned. v mes. ob 2. pop. v Hrvatski dvorani.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunlo, Pa.

Predsed.: Andrej Milavec, box 1; tajnik: Frank Kavcic, b. 155;
blagajnik: John Zakrajšek, box 243. Vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako
prvo nedeljo v dvorani Isobrazevalnega društva Vihar.

"Danica", št. 12, Heilwood, Pa.

Predsednik: Frank Korelec, box 74; tajnik: Joseph Tomašin, box
35; blagajnik: Joseph Zuran, box 283. Vsi v Heilwood, Pa. — Seja
vsako 2. ned. v mes. v prost. Jos. Tomašina.

"Večernica", št. 13, Bagaley, Pa.

Predsednik: Frank Segula; tajnik: Jacob Povše, box 141, Hos-
tetter, Pa.; blagajnik: Joseph Zakkar, R. F. D. 1, b. 82-a, Latrobe,
Pa. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Hrv. N. Domu,
Hostetter, Pa.

"Složni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Joe Tanel; tajnik: Ivan Erjavec, box 52, Orient,
Pa.; blagajnik: Anton Kovačič, box 154, Orient, Pa. — Seja vsako
drugo nedeljo v Hrvatskem domu, Republic, Pa.

"Slovani", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Anton Marinčič; tajnik: Silvester Berantini;
blag.: Joseph Valentič. Vsi box 192, Sopris, Colo. — Seja vsako
prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v prostorih sobrata Ivan Konclija v
Piedmont, Colo.

"Bratstvo", št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, box 24; tajnik: Ferdinand Kočevar;
blagajnik: Felix Rasputnik. Vsi R. 1, Eddyville, Iowa. — Seja
vsako drugo nedeljo v prostoru sobrata Felix Rasputnika.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Gasper Volk; tajnik in blagajnik: Anton Maurich,
box 102. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zdrženi Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Eugen Mosetič; tajnik: John Rednak, 1109 Woodw.
Way; blagajnik: Frank Saje, 609 N. Main St. — Vsi v Brad-
dock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818
Washington Avenue.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: John Morse; tajnik: Frank Herman, box 237;
blagajnik: Matija Ogrady, box 89. Vsi v Huntington, Arkansas. —
Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Martin Obersan; tajnik in blagajnik: Vincent Zalo-
kar, box 51. Vsi West Mineral, Kans. Seja vsako tretjo nedeljo v
mesecu v Pete Russellnovi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Frank Gergovič, 835 Crosat
St., La Salle, Ill.; blagajnik: Joe Bresovar, 2128 — 8th St., Peru,
Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri pop. v Slov.
Nar. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Anton Pajntar; tajnik: Fr. Kocian, box 272;
blagajnik: Ignac Ponikvar, box 32. Vsi v Thomas, W. Va. — Seja
vsako 1. ned. v mes. v Comp. dvorani.

"Ilirija", št. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Suštar, box 52; tajnik: Math. Zdravec, box
211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. — Seja
vsako prvo nedeljo v prostorih sobr. I. Rogelj.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Val Jugovic; tajnik: Mat. Leskovec, box 547;
blagajnik: Mathew Perlič, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs,
Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", šte. 26, Export, Pa.

Predsednik: Frank Merlak; tajnik: Math. Torkar, b. 417; blagajnik: Anton Martinšek, b. 125. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v delavskem domu.

"Miroljub", šte. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: John Kočevar, b. 71; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 62; blagajnik: Jecob Petek, b. 51. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutrzanja Zarja", šte. 29, Meadow Lands, Pa.

Predsednik: Anton Premro; tajnik in blagajnik: Andrej Posega, box 575. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraš. Domu.

"Trpin", šte. 30, Breezy Hill, Kans.

Predsednik: J. Homee, box 160; tajnik: Karol Divjak, b. 414 (Breezy Hill); blagajnik: Josip Zibert, box 115. Vsi R. F. D. 2, Mulberry, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo dop. v A. Kurentovi dvorani, Breezy Hill.

"Dani se", šte. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Luka Notar; tajnik in blagajnik: Anton Adamich, b. 16. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri pop. pri bratu A. Adamich.

"Zeleni vrt", šte. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Jacob Trojar; tajnik: Anton Kladošek, box 613; blagajnik: Jernej Benedik, box 674. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu v prostorih Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", šte. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grlic, box 86; tajnik: Joe Sadar, box 61; blagajnik: Frank Klinc, box 117. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja prvo nedeljo ob 10. uri dop. v društ. dvorani.

"Edinost", šte. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Frank Omeje; tajnik: John Maren, b. 193; blagajnik: Frank Medved, b. 49. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Domu.

"Planinski Raj", šte. 35, Lorain, Ohio.

Pred.: Michael Virant; taj.: Jacob Hepčar, 1649 E. 31. St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta, 1700 Globe Ave.

"Zdržitelj", šte. 36, South Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 565; tajnik: Jacob Rupert, 112 Maple St.; blagajnik: Mirko Grurich, b. 495. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobraš. Doma.

"Ljubljana", šte. 37, Barberton, O.

Predsednik: Joe Lak; tajnik: Andrew Repar, 1109 N. 4th Street; blagajnik: Frank Skraba, 620 Van St. — Vsi v Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri pop. na 1109 N. 4th St.

"Dobri Bratje", šte. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Frank Androja; tajnik: Martin Kos, R. F. D. 2, box F; blagajnik: Franc Vočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsville, Ohio.

"Prva Zvezda", šte. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: Ja. Jelović, Darragh, Pa.; tajnik in blagajnik: Frank Golobčič, R. D. 2, b. 57. Greensburg, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold.

"Orel", šte. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Andrej Ogrin, RFD. 2, b. 127; blagajnik: Josef Zorko, RFD. 2, box 114. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu v Collinsburg.

"Slovenski Bratje", šte. 41, Cleveland, O.

Predsednik: Joseph Blatnik; tajnik: Martin Martinšek, R. 2, b. 84 A. Bedford, O.; blagajnik: Frank Kokotec, 7728 Osage Ave., Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Mladi Slovenec", šte. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Frank Nadvesnik; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Joe Legan, b. 11. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihael Preskar.

"Sava", šte. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Karol Mejak; taj. in blag. Fr. Zeman, RD 1, b. 83; Vsi v portage, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prostorih sobr. Fr. Zeman.

"Prešeren", šte. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57; tajnik: Frank Pivk, box 15; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Narodni dvorani.

"Mirni Dom", šte. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Frank Slabe; tajnik: Joseph Intihar, 409 Eight ave.; blag.: Gregor Hreščak, 407 — Eight Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", šte. 46, Alix, Arkansas.

Predsednik: John Kranjc, RFD, b. 110; tajnik: Mat. Zaidarsic, RFD., box 79; blagajnik: Jurij Kokal, RFD., box 75. Vsi v Altus, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", šte. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Tom Svetlik; tajnik: John Vidmar, b. 75; blag.: Frank Shime, b. 167. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo pri Martin Obedu.

"Slovenski Mladenci", šte. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: Frank Stepanič; tajnik: Anton Sustarčič, R. D. 1, box 218; blagajnik: , 635 Aurora ave. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsako drugo sredo v mes. v Fox River Social Klub.

"Proletarec", šte. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: John Pance, b. 145; tajnik in blagajnik: Gaspar Lenkovitz, box 289. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v John Krenker dvorani.

"Delavec", šte. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Edward Hrauscel; tajnik: Ivan Zalstet, 6402 Orton St.; blagajnik: John Ferjancič, 1098 Norwood Rd. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", šte. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Frank Prebil; tajnik: Franc Keršič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Keršič, 1317 Market St. Vsi v DeKalb, Ill. Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keršič.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.

Predsednik: Frank Rezek; tajnik: Florjan Odlasek, b. 502; blagajnik: Franc Koss, box 492. Vsi v Fairpoint, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Leklan.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.

Predsednik: Martin Jereb, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jereb, box 92. Vsi v Crabtree Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jereb.

"Združeni Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.

Predsednik: Anton Hrovat; tajnik: Joseph Dekleva, 5609 Wickliff St.; blagajnik: Vincent Arh, 1 Rickenbach St., N. S. Vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.

Predsednik: Martin Čermelj; tajnik: Ciril Stibilj; blagajnik: Frank Čermelj, Vsi box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.

Predsednik: Mihel Briji; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185, Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio.

Predsednik: Jos. Bajda, b. 55; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Joseph Bajda, b. 55. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa.

Predsednik: Dolinar; tajnik: Frank Mochnik, box 133; blagajnik: Frank Avbelj, b. 135. Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1 uri pop. v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Gary, Ind.

Predsednik: Frank Piskur; tajnik: Joseph Vukainich, 2148 Jefferson St.; blagajnik: Sam Bunjevac, 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind. — Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Max Uselji, 1125 Washington St.

Žensko društvo "Sokol", šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednica: Alojzija Milavec; taj.: Franciška Trbežnik, 6611 Bonna Ave.; blagajnica: Frnčiška Lauke, 6121 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", šte. 63, Hackett, Pa.

Predsednik: Anton Zrinšek; tajnik: Anton Zrinšek, box 98; blagajnik: Frank Mejak, RFD 1, b. 104. Vsi v Finleyville, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis.

Predsednik: Frank Kodrič, 444 So. Pierce St.; taj. John Mhorko, 403 S. Pierce St.; blagajnik: John Suster, 319 — 1st Ave. — Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Martin Bavšek, 477 National avenue.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill.

Preds.: Anton Buchar; tajnik: Anton Cop, box 216; blagajnik: Frank Faulich, b. 318. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Shubmeier", šte. 66, Yale, Kans.

Predsednik: Anton Radi; tajnik: John Roycht; blagajnik: Martin Kožuh, Vsi R. 8., v Pittsburg, Kans. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. pop. v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", šte. 67, Seminole, Pa.

Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Emil Ganotzi, b. 56, Seminole, Pa.; blagajnik: Mike Buretick, box 55, Seminole, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo pri Emil Ganotzi.

"Združeni Balkani", šte. 68, Clinton, Ind.

Predsednik: Jos. Vidmar, L. b. 441; tajnik: Ignac Musar, box 441; blagajnik: Andrej Cizej, b. 404. — Vsi v Clinton, Indiana. Seja vsako 2. ned. v mes. pri Mr. Charles Moskovich, N. 7th St. ob 9 dopoldne.

"Orel", šte. 69, Madrid, Ia.

Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik in blagajnik: Frank Omerzo, R. 2, b. 32 A. Vsi v Madrid, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa.

Predsednik: George Stanović; tajnik: Jakob Pinosa, box 75; blagajnik: Jos. Penič, b. 22. Vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v prostorih sobrata Jos. Penič v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.

Predsednik: Joseph Jereb; tajnik: Daniel Perman, b. 291; blagajnik: Anton Katič, b. 85. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mozi v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Canada.

Predsednik: John Janota; tajnik: Frank Dziemga, b. 537; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.

Predsednik: John Nečemer; tajnik: Frank Klemenc, R. D. 1, b. 129; blagajnik: John Eržen, R. R. 2, b. 128. — Vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih Fr. Klemenc b. št. 84.

"Kranjski prijatelj", šte. 74, Falls Creek, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 201; tajnik: Louis Slak, box 201; blagajnik: Sophia Urbanč, box 563. — Vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. pop. v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 35 Tenery Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.

Predsednik: John Golobich; tajnik: John Renko, b. 432; blag. Fr. Ravnikar, b. 233. Vsi v Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v društveni hiši šte. 96.

"Slovenska Cvetlica", šte. 76, Adamsburg, Pa.

Predsednik: John Menart; tajnik: Frank Menart, box 135; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.

Predsednik: Ignatij Pakj; tajnik: Frank Sadar; blagajnik: Fran Sadar, Vsi box 1, Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Beršan.

"Benarški Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.

Predsednik: John Medle; tajnik Peter Bukovec, b. 734, Conemaugh, Pa.; blagajnik Frank Turšič, b. 153, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popl. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Sloga", šte. 80, Philadelphia, Pa.

Predsednik: John Petan; tajnik in blagajnik: Joseph Kozole, 2555 Salmon St., Philadelphia, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.

Predsednik: Josef Rožanc; tajnik: Andrew Renko, box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Ivan Murgel, b. 138, Cecil, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri popl. v S. N. D. v Bishop, Pa.

"Jezero", šte. 82 Ringo, Kans.

Predsednik: Mihael Pernel, b. 33; tajnik: Math. Šetina, box 115; blagajnik: Peter Benedict, b. 192. Vsi Ringo, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Konsumnega društva.

"Terbanaska Dolina", šte. 83, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Vrabec; tajnik: Ant. Smith, 6028 St. Clair Ave.; blagajnik: Anton Kabič, 1002 E. 61st St. Vsi v Cleveland, O. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9. dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik: Geo. Kasunič; tajnik: Mata Lauš; blagajnik: Vid Kasunič. Vsi box 623, Farmington, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredok", šte. 85, Skidmore, Kans.

Predsednik: Simon Repovše, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik, R. R. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrajniku.

"Naprej", Livingston, Ill., št. 86.

Predsednik: Mike Cisar, b. 106; tajnik: Rudolf Pavliha, box 226; blagajnik: Mihael Strašič, box 677. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v prostorih Ferd. Gorecki.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bentleyville, Pa.

Predsednik: Andrej Lovšin, b. 688; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Louis Humar.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill.

Predsednik: George Plahutnik, box 531; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. John Krainz.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart Mine, Md.

Predsednik: Anton Stočin; tajnik: Frank Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, b. 56, Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Frank Počenel.

"Vstanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans.

Predsednik: Ivan Erjavec, b. 52; tajnik in blagajnik: Frank Homas, box 95; Vsi v Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrib", št. 91, Greensburg, Pa.

Predsednik: Louis Lindoš; tajnik: Jos. Šume, R. 1, b. 6; blagajnik: Franc Pirc R. 7, box 140. Vsi v Greensburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Mrs. Mihevc dvorani v Haydensville.

"Združeni Slovani", šte. 92, Girard, Kans.

Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik in blagajnik: Frank Kravanja, R. 4, box 304. Vsi v Girard, Kans. — Seja vsako 3. ned. v men. v dvorani North Edison.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.

Predsednik: Frank Pirman, b. 170, Bryant, Okla.; tajnik: Anton Potokar, b. 110, Bryant, Okla.; blagajnik: Joseph Mernuh, box 90, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.

Predsednik: Marko Petrič, b. 1621; tajnik: Leo Pirnat, box 1664; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. Vsi v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prost. sobr. A. Cesar.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn.

Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Frank Plákur, 308—37th Ave. W.; blagajnik: Michael Spehar, 403—97th Ave. W. Vsi v New Duluth, Minn. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. Pikuša.

"Temelj Naroda", šte. 97, Rhone, Pa.

Predsednik: Alojs Grošelj, 322 Front St.; tajnik: Frank Pipan, 142 Epy St.; blagajnik: Mihael Jarh, 142 Epy St. Vsi v Rhone, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Anton Wachules dvorani 329 Front Street.

"Slovenska Zdržiitev", št. 98, Standard, Ill.

Predsednik: Ivan Stare, box 232; tajnik in blagajnik: Ivan Urbanec, box 302. Vsi v Standard, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Herminie, Pa.

Predsednik: Frank Hribar; tajnik: Frank Štermian, box 287; blagajnik: Frank Vozel, b. 347. Vsi v Herminie, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa.

Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik Matija Kamin, box 491; blagajnik: Martin Muchitz, box 537. Vsi v Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združi se Slovenec", šte. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leskovec, box 78; tajnik: Martin Strupek, box 75; blagajnik: Jakob Rupnik, b. 462. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", šte. 102 Farrell, Pa.

Predsednik: Matevž Steblaj, b. 841; tajnik: Jernej Okorn, 1108 Beechwood Ave.; blagajnik: Josef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri popl. v S. D. Domu, 1112 Beechwood Ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.

Predsednica: Kata Stipčič; tajnica: Ivana Andolsek, box 182; blagajnica: Marija Rigler, box 118. Vae v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

"Sv. Barbara", šte. 104, Luzerne, Pa.

Predsednik: Frank Podmenik; tajnik: Ant. Osolnik, 868 Bennett Street; blagajnik: Joseph Šperlik, 864 Bennett Street. Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, White Valley, Pa.

Predsednik: Frank Kern, S. R. box 88; tajnik: Anton Rozima, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, S. R. box 12. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.

Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Josef Tomšič, box 65. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Del. Domu.

"Slovenski Dom", št. 107, Homer City, Pa.

Predsednik: Filip Krašek, box 265; tajnik: Anton Glavan, box 276; blagajnik: Anton Kallister, b. 489. Vsi v Homer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. popl. v Slov. N. D.

"Triglav", šte. 108, Chisholm, Minn.

Predsednik: Jos. Ostruh; tajnik: Anton Pustoslenšek, 213 W. Chestnut St.; blagajnik: Frank Vidmar, 323 W. Poplar St. Vsi v Chisholm, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Jan Grabek.

"Nova Domovina", šte. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Preložnik, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Frank Premk, box 21. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako 2. ned. v mes. v Leo Preložnikovi dvorani.

"Slovenska Navada", šte. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

Štev. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Andrew Strudel, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Caheven, 410 Faster St.; blagajnik: Jakob Brečelnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo soboto v mesecu v John Wasta Hall.

"Triglav", šte. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Anton Janetič, 519 Kern Ave.; tajnik: Jos. Bošič, 161 Victor Ave. H. P.; blagajnik: Charles Perušek, 161 Victor Ave. H. P. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 424 Ferry ave. E.

"Sloga", šte. 114, Blockton, Ala.

Predsednik: Joseph Kren, P. O. B. 23 W; tajnik in blagajnik: J. Kulovitz, box 253, West. Vsi v Blockton, Ala. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Ivan Jane, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Anton Pirc, b. 115. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", šte. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mali, box 155; tajnik: John Dolinar, b. 35; blagajnik: Ivan Gitnik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v lastni dvorani.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant; tajnik: Anton Skubie, RR 2, box 64, Pittsburg, Kans.; blagajnik: Fr. Linc, RR 2, Cherokee, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Ville, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RR 8, box 88; tajnik in blagajnik: Silvester Sraj, R. R. 2, b. 199, Mulberry, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podriaj, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Press, box 627 Gilbert, Minn.; blagajnik: Jernej Maček, box 133, Gilbert, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštnar; tajnik: Mr. Malevanski, box 327; blagajnik: Anton Milnar, 3 Cord St. Vsi v Little Falls, N. Y. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v društvenem domu 18 Selley Island.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik: Anton Tauselj, box 62; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10 uri dop. v Slov. Domu.

"Lincoln", št. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef F. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kušnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zlata Zarja", št. 124, Primero, Colo.

Predsednik: Ivan Tomšič, box 461; tajnik in blagajnik: Luka Berant, box 411. Vsi v Primero, Colo. Seja vsako 2. ned. v mes.

"Rožna Dolina", šte. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: John Markovita, b. 243, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41-M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani, v Presto, Pa.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anton Bokal, 727 E. 157 St.; tajnik: Vincent Blaško, 643 E. 160th St.; blagajnik: Frank Saso, 679 E. 159th St. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 2. ned. v mes. v Slov. Domu, 15816 Holmes Ave.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Jos. Benigar; tajnik in blagajnik: Matevž Breznik, RFD. 2, b. 132. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis, Ind.

Predsednik: Louis Banič; tajnik: Frank Luxar, 760 Haugh St.; blagajnik: Jacob Lekše, 929 Ketchikan St. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Anton Rahne, b. 173; tajnik: Ant. Fritz, 110 Grand Ave.; blagajnik: John Rahne, 425 5th ave. Vsi v Eveleth, Minn. Seja vsako 2. ned. v mes. v Moose dvorani.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: Jos. Dragman; tajnik: Joseph Weiss, 4054 Accorn St. (Yellow Jacket); blagajnik: Joseph Sebernjak, 511 5th St. Vsi v Calumet, Mich. — Seja vsako prvo ned. v mes.

"Zarja Svoboda", št. 133, Leadville, Colo.

Jredsednik: Joe Klun; tajnik: Mark Popović; blagajnik: John Pajdiga. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsakega 12tega v mesecu.

"Slovenec", šte. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: Jos. Čebular; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavček", št. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: John Strumbel; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: Tomas Pirc; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo. — Seja vsako drugo ned. v mesecu. v Somerset dvorani.

"Sava", št. 138, Somerset, Colo.

Predsednik: Josko Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zumeck, box 157; blagajnik: Michael Nernelj, box 154. Vsi v Somerset, Colo. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Somerset Hall.

"Zdravni Sobratje", št. 139, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Tom. Previč, b. 12. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. N. D.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: August Filipič; tajnik: Frank Bezek, box 425, Bivabik, Minn.; blagajnik: Val. Bezek, b. 231, Bivabik, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Val. Bezek.

"Priatelj delavcev", šte. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: John Janišek, b. 126; tajnik: Jos. Rakun, box 85; blagajnik: Frank Kumpre, box 145. Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v Fr. Cirez dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunkar, box 191; tajnik: Frank Markosek, b. 57; blagajnik: Leo Koss, box 116. Vsi Winter Quarters, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Anton Pistotniku.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.

Predsednik: Luka Smerdel; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: Jurij Rihtarič, box 35. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v hiši šte. 38.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Graysland, Pa.

Predsednik: Jos. Šaroc; tajnik: Jacob Zupančič, b. 59, Masontown, Pa.; blagajnik: Martin Zigar, b. 552, Masontown, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v M. Zigar dvorani.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Frank Hočevar, 1120 N. Broadway; tajnik: Alojzij Martinič, 1410 Center St.; blagajnik: Ignac Kostele, 743 Sumeth Street. Vsi v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sobratje naprej", št. 146, Penna. Sta., Pa.

Predsednik: Simon Grošel, box 123; tajnik: Tomaž Salamon, b. 123; blagajnik: Frank Pittner, box 104. Vsi v Penn Sta., Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Louis Slapšak, b. 87; blagajnik: Karol Slapšak, box 11. Vsi v Frontenac, Kans. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v dvorani združne prodajalne.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: John Jenko; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Loyrene Bašel, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2 uri pop. pri sobratu L. Bašel.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Anton Jurjavčič; tajnik in blagajnik: John Božič, P. O. box 152. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dop. pri br. John Božič.

"Slovian", št. 150, Slovian, Pa.

Predsednik: Mih Klenovšek, box 169, Atlasburg, Pa.; tajnik in blagajnik: John Pirh, box 77, Slovian, Pa. — Seja vsako tretje nedeljo v mesecu.

"Postojinska Jama", št. 151, Delagua, Colo.

Predsednik: Anton Udovič; tajnik: Andrej Milavec, box 68; blagajnik: Anton Bergeč, b. 135. Vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radniki", šte. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Vincent Jagič; tajnik: Viktor Horvat, 726 Maple Ave.; blagajnik: Vincent Jagič, 7—Sixt & Maple Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Rudeci Praper", šte. 153, Southview, Pa.

Predsednik: Anton Struna; tajnik in blag.: Ferd. Zeleznik, b. 8. Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavia", št. 154, Sugarite, N. Mex.

Predsednik: Ivan Kash, b. 115; tajnik: Fr. Lukančič, b. 58; blagajnik: Anton Podboj, box 8. Vsi v Sugarite, N. Mex. Seja vsako 2. sredo v mes. ob 7. uri pop.

"Jugoslavija", šte. 155, Klein, Mont.

Predsednik: Max Polanek, L. b. 12; tajnik in blag.: Mike Krive, box 135. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako drugo ned. v mes. ob 2. uri pop. v Republic Hall.

"Šopek Vijeole", šte. 156, Cleveland, O.

Predsednik: Aug. Botko; tajnik: Andrej Likar, 3501 Independence road; blagajnik: Jos. Zorn, 3826 Bading Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 3. ned. v mes.

Opomba: Tajniki društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se nedostaki v imeniku ki izide prihodnjč, popravi.

S sobratskim pozdravom

Blaž. Novak, tajnik S. D. P. Z.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

A. Z., Cheen, Minn. — Tisti naslov Narodne tiskarne je pravilen. Ako Vam ne da odgovora, pišite nam, pa jim bomo mi izročili pismo.

POTOVALNI ZASTOPNIKI "PROLETARCA".

Za "Proletarca" nabirajo naročnike: po zapadnih državah Frank Richter; po Minnesoti, Alois Zakrajšek, po Pennsylvaniji, Anton Ocepek. Nadalje je na potovanja sodrug Joško Oven, organizator J. S. Z., ki ustanavlja socialistične klube in nabira naročnike "Proletarca".

Iz Chisholma, Minn., poroča sodrug Chas. Pogo-relec, da namerava iti po državi Minnesoti za nabiranjem naročnikov Proletarcu. Sodruga prosimo, naj jim pri agitaciji za razširjanje Proletarca pomagajo.

Klub št. 83, v Jenney Lindu, Ark., je pooblastil za zastopništvo Proletarca sodruga Franka Grilca, Box 106.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27, JSZ., se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne in vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam. — Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soc. stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletarijata. Prva naloga delavca je, da postane razredno zavezen. Pri tem pa vpoštevajmo geslo: "V organizaciji je moč." — Tajnik kluba št. 27, JSZ.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Prihodnja seja slov. socialističnega kluba št. 114, JSZ. se vrši dne 12. februarja (drugo soboto v mesecu) v klubovih prostorih na 424 Ferry Ave. E. — Na dnevnem redu bo več važnih stvari, ki se morajo rešiti. Udeležite se seje polnoštevilno in pripeljite seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov. Organizator.

NAROČNIKOM V DETROITU.

Ker se v Detroitu vse hišne številke spremenjene, prosimo naše naročnike, naj nam te spremembe sporoče, kakor hitro pridejo v veljavo. Obvestite nas potem dopisnice na kateri naznanite prejšnji in novi naslov, ali pa sporočite spremembo sodrugu L. Urbančiču, 250 Frederick Ave. — Upravništvo.

SODRUGOM V COLLINWOODU.

Seje slov. socialističnega kluba št. 49, JSZ. se vrše vsaki prvi in tretji petek v mesecu v navadnih prostorih. Prihajajte redno k sejam in se udeležujte razprav, ki so na dnevnem redu.

Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem in ki so bili prejšnje čase aktivni v socialistični organizaciji, vabimo, da se zopet pridružijo klubu št. 49 in s tem postanejo aktivni sodelavci v boju za osvoboditev proletarijata. V organizaciji je moč. — Tajnik.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega socialističnega kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v dvorani ILIRIA, 310 First Ave. — Ker se na klubovih sejah obravnavajo važne stvari, je dolžnost članstva, da se udeležuje sej. Pripeljite s seboj tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji. John Kresse, 396 4th Ave.

NA RAZPOLAGO IMAMO ŠE NEKAJ IZTISOV "AMERIŠKEGA DRUŽINSKEGA KOLENDARJA" letnik 1921, ker so nam nekateri zastopniki in tajniki vrnili neprodane iztise. Kdor ga želi, naj pošlje naročilo takoj. Pošljete lahko poštne znamke. Naročila pošljite Proletarcu. Kalendar stane mehko vezan 75c, vezan v platno \$1.00.